Ն 98 — 1885 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 26 ԲԼՆՃՇԷՆՊԻՀ — 1302 ԶԻԼՀԻՃՃԻ 28 — ԳԻՐԻՆՃԻ ՄԷՆԷ

40 ԿԱՐԱՍ

ՀԷՐՏԷՒ ՃԱՐԳԻՅԷ

40 ԿԱՐԱՍ

ԱԳՕՆԷ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ

	12 ԱՄԻՍ	6 ԱՄԻՍ	3 ԱՄԻՍ
ՍՊԱՄՊՕԼ	200 ղրշ.	105 ղրշ.	55 ղրշ.
ԹԱՇՐԱ	240 »	125 »	—

Մէջիտիյէ 20 ղրուշան

ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ԹԻՒՃԱՄԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ԵԼԵՎԱՄԻ ԿԱԶԷԹԱ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ

Յինգ, Չորի վէ Հինգի սահիպէ ղրշ. 6
Միւնեֆիւ սահիպէ . . . . . » 5
Մէվատը նախիրայա տարբ պէնտէր մէճմանէն գասպով օլունանագ վէ տերմ օլունմարան էվրագ իսաէ օլունմայանագ տրբ։

Իտարէխանէսի, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ նումէրո 20 ձիվէլէկեան մահալասընտա տրբ։ Գեազիթէի մէվատա հագդընտա կազէթանըն սահիպ վէ մէսուլը ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԻԿԵԱՆ միւրաճաաթ օլունա։

ԿԻՒՆԷ ԻՒՐ ՀԱՎ ԱՏԻՍ

ՇԱՐԳԻ ՐՈՒՄԷԼԻ Վէ ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ ՀԱՏԻՍԷՍԻ

Բիվայէթէ կէօրէ, սիւֆէրաի էճնէպիյէ՝ չիմտիլիք թալիմաթա ինթիզարէն պիր գաչ կիւն միւզաքէրէլէրինի թաթիլ իթմիշլէր տիր։ Թալիմաթը մէզգիւրէնին վիւրուտիսնտէն սոնրա մէճլիսը միւքեալէմէնին եէնիտէն ինիգատ իսթճէյի վէ հիւքիւմէթը Սէնիյէնին տախի մէնֆիաը միւքեալէմէյէ տախիլ օլմագ իւզրէ տավէթ օլընաճաղը բիվայէթ օլունընջյօր։

* * *

Նէուզլուրն պէյանընա կէօրէ, սիւֆէրաի էճնէպիյէ՝ ժողպաթա թանզիմ իթմէքսիզին վէ զապթ քեթիպի պուլունտրմագսզըզն թէքթիք էֆքեար իթմէքտէ օլտուգլարընտան, իթթիհատը վագրն պիր թարզը բէսմիտէ վուգուա կէլմէտիկի անլայըլմագտա իմիշ։

Կազէթանի մէզգիւրըն զանընա կէօրէ, բրէնս Ալէքսանտրըն Շարգի Ռումէլիսէ վալի թային օլունմասը շարթլյա, Պուլկարիսթան իլէ Շարգի Ռումէլիսին պիրլէշտիրիլմէսի հագգընտա իթթիֆագը էֆքեար հասրլ օլմուշ իմիշ։

Կազէթանի մէզգիւրըն իլավէթէն պէյանընա կէօրէ, սիւֆէրատան պիր՝ Պէրլին ահտնամէսի մուճիպինճէ Պալգանլարըն ասքերը Օսմանիյէ թարաֆընտան մուհաֆազասը իչին Շարգի Ռումէլի իչինէն Թիւրքիա պիր թարիգը ասքերի թէրք օլունմասընը թէքլիֆ էլէմիշ իմիշ։

* * *

Եունան վէ Սրբպիսթան սէֆիրլերինին՝ էվվէլքի կիւն Պապը Ալիյէ պիլդիրմէ, Խարիճիյէ գայմագամը Արիֆի բաշա վէ Խարիճիյէ միւսթէշարը Յատեան Յարութիւն էֆէնտի հագարաթը իլէ միւլագաթ իթմիքլէրինի տիւն եագմըշ իտիք։

Մայիւմաթը ախիրէյէ կէօրէ, իշպու միւլագաթ՝ Եունան վէ Սրբպ տէվլէթլերինին թէտարիքեաթը հագգընտա ճերէյան իտուպ, բաշալի միւշաբէյէհ՝ թէտարիքեաթը մէզգիւրէտէն ֆէրագաթ կէլմէյի տէվլէթը մէթպուէլերինէ թավսիյէ իթմէլերինի մուճահիյհիւմ սէֆիրլէրէ իխթար էլէմիշ տիր։

Գարիպէն Պապը Ալի թարաֆընտան մէզգիւրը իլի տէվլէթլերէ պուպապատ պիրը նօթա կէօնտէրիլէճէկի մէսմու տրբ։

* * *

Մէսմուաթա կէօրէ, բրէնս Ալէքսանտր թարաֆընտան մէպուսէն Յերսատատէթ կէլտիքլերինի եազտըղըմը Շարգի Ռումէլի հիւքիւմէթը մուվագգաթասը էրքեանընտան Մ. Զօսագօֆ իլէ Մ. Հաճի Բէթրօֆ՝ էվվէլքի սապահ Գավագտան բօլիսանատալլարը իլէ թահթէլհիզ ըմ. թանպօլա վէ օրատան Պապը Զապթիյէ կէօթիւրիւլիւպ, այրը պիր օտայա վազ իտիրմիշ վէ խարճճ իլէ իխթիլաթլարը մէն օլընմուշ տրբ։

* * *

Էտիրնէտէն ալընան սոն խապէրլէրէ կէօրէ, բրէնս Ալէքսանտր՝ ուժամ Պուլկարլարըն կէրէք Պուլկարիսթանտան վէ կէրէք Շարգի Ռումէլիսէն սէյահաթ վէ թիճարէթ վէ ռուէրը տարիրէ իլէ խարիճէ չըգմալրընը գաթէրէն մէն իթմիշ, վէ պու պապտէ պիր պէյանանամէի ուժումի նէյր էյլէմիշ տիր։

* * *

Պուլկարիսթան՝ հարպիյէ նազրը ճէտտիտի Մ. Նիգիֆօրօֆ՝ պու քէրբէ Թրընօվատան Վարնայա միւվասէլէթ իթմիշ տիր։

* * *

Եունան գրալը կէչէն ճուժամա կիւնիւ Ինկիլթէրրա Ալէքսանիա վէ Ռուսիա սէֆիրլէրինի հուզուրընա պիլդապուլ պիր խայը միւտուէթ միւլագաթ իթմիշ, վէ միւթէագբալէն բէիսը միւքէյա իլէհարպիյէ վէ պահրիյէ նազրլրարընը տախի գապուլ էյլէմիշ տիր։

Վիւքէյա իլէ վագը օլան իշպու միւլագաթտա, տիկէր 2—3 սընըֆ բէտիֆլէրին ճէլպի տախի մէվզուը պահս օլմըշ տրբ։

* * *

Ամինա կազէթալարընտա օգունտուզընա կէօրէ, Եունան հարպիյէ վէ պահրիյէ տաիրէլերի իչիւն պիր գաչ միլեոն ֆրանգ թախսիս օլունմըշ տրբ։ Պագր սահիլ չէհրլերին վէ խուսուսիյէ Բիրէնին իսթիհքեամ թահթընա ալընմասը գարարլաշտըրըլմըշ տրբ։ Պիլճիմէլէ սէֆիրը հարպիյէ Սալամին թէրսանէսինտէ թէճճիհ իտիլմէքտէ իմիշ։ Պագը մէմուրինը ասքէրիյէ՝ Եունան հիւքիւմէթի հիսապընա միւպայասա օլունան պէկիրլերի թէսլիմ ալմագ իչիւն Մաճարիսթանա հարէքէթ իթմէյէ էմր ալով իթմիշլէր տիր։

Մէզգիւր կազէթալար՝ ասքիրը բէտիֆէնին թահթը սիւահա ալընմասը իչիւն էվամիր իթա օլընտըղընը, վէ 15 կիւնէ գատար իսպաթը միւճուտ իթմէյէն էֆբասը բէտիֆէնին ֆիրարի ատտ օլունճաղընը, վէ չիմտիյէ գատար Լարիսա (Եէնիշէհր) վէ Արթատա թէհշիշտ ատէն ասքիրին մրգտարը 23000է պալիդ օլտըղընը, վէ թէսալիյա պիր խայը միւհիմմաթը հարպիյէ վէ լէվազիմաթը ասքէրիյէ սեվգ օլունտըղընը, վէ գրալրն գարիպէն Լարիսատաքի ասքէրինազարը թէֆթիշ վէ մուայէնէտէն կէչիրէճէյինի եազըյօրլար։

* * *

Պուլկարիսթանըն թունա սեվգհիլինտէ քեսին Վիտին չէհրինտէն իշար օլունտուղընա կէօրէ, Գարատագ մէճլիսը ալանը ադաալնտան Բէգօ Բավլովիչ՝ Սրբպիա ալէյհինտէ պիր կէօնիւլիւ ֆրրգասը թէչքիլ իթմէք մագսատիյլէ պիր գաչ կիւնտէն պէրու չէհրը մէզգիւրտէ պուլունմագտա իմիշ իսէ տէ, բարասը պուլունմասընդընտան, սեվապգը ահվալէրի մէճճուլ անճագ 40 քիշի գատար ճէմ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլապիլմիշ տրբ։

* * *

Վիէննատան ալընան սոն խապէրլէրէ կէօրէ, Սրբպիա հագգընտա իթթիխադ իթտիկի մէսէլէքը շախսիսընտէն տօյալը Աւսթրիա խարիճիյէ նազրը Գոնթ Գալնօքինին մէվգըսը տիւշրը թէչէվվիւշ վէ թէզէլզիւլ օլմուշ իմիշ։

* * *

Թաշ՝ կազէթասընըն պէյանընա կէօրէ, Ռումէլիի Շարգինին վիլայաթը 35901 քիլօմէթրօ միւրէպպա օլուպ, 815946 նուֆուսը հավի տիր։ Պու նուֆուստան 573560ը՝ Պուլկար, 174700ի՝ Իսլամ, 1306օր՝ Էրմէնի, 42654ի՝ Ռում, 4177օր՝ Եահուտի վէ 19549ը՝ Զինկեանէ իմիշ։ Պուլկարիսթանա կէլինճէ, պունուն վիլայաթը՝ 63972 քիլօմէթրօ միւրէպպա օլուպ, 2007919 նուֆուսը հավի տիր։

(Իշբու էրթա հոֆթընտա թէրճէ դէնը ԲՈՒՆԻՆԸ՝ դա՝ ԷՆԴԻ ԴԻՒԷՆԻ ԷՒՆԻՆ ՈՒՀԻՖԻՆԻՆ պէրճ օլունմըշ դրբ։)

Մրբրը մէսէլէսինի մուզաքէրէյէ մէմուր Սրբ Տրբմընտ Ուօլֆ՝ պիր գաչ կիւնտէն պէրու Սատրազամ Ֆէհմիյ բաշա վէ Խարիճիյէ գայմագամը Արիֆի բաշա վէ նէզարէթը միւշարէյէհա միսթէշարը Յատեան Յարութիւն էֆէնտի հագարաթը իլէ սրգ սրգ միւլագաթտա պուլունույօր իսէ տէ, միւնգաթի օլան միւզաքերաթա էլան իպթիտար օլունմամըշ տրբ։ Անճագ պու կիւնքի բօսմա իլէ պուրայա միւվասէլէթի մէմուլ օլան Խարիճիյէ նազրը Սայիտ բաշա հագրէթլերինին միւվասէլէթինտէ միւզաքերաթա եէնիտէն պաշլանմասը մէմուլ տրբ։

* * *

Ինկիլթէրրա սէֆիրը ֆէվգէլատէսի Սրբ Տրբմընտ Ուօլֆ իչիւն Գահիրէտէ պիր օթէլտէ պիր տաիրէի մախսուսէ իսթիճար օլունմըշ տրբ։

—

Լօյտ գումբանիասընն Աբէ՝ վէ Ռանդէ՝ նամ վաբօրլարը՝ տիւն սապահ իդմիրբ միւթէվէճճիհէն լիմանընմըզտան հարէքէթ իթմիշլէր տիր։ Մէզգիւր վաբօրլար օրատան Յետաղաճա ազիմէթ իտէճէքլէր տիր։

—

Խարիճիյէ նազրը Սայիտ բաշա հագրէթլերի՝ Տէրսաատէթէ միւթէվէճճիհէն Պէրլինտէն հարէքէթինտէ, Պատէն Պատէնտէ պուլունան Ալէքսանիա իմբէրաթօրը իլէ միւլագաթ իտիւպ միւշարէյէհ հագրէթլերինտէն այտրը թէէմինաթ իւզէրինէ, հիւքիւմէթը Սէնիյէ իլէ Ալէքսանիա պէյրինտէ իթիլաֆը էֆքեար հասրլ օլտուղը մէրվի տիր։

—

Իքինճի (Լտիրնէ) օրտուի Հիւմայուն միւշրի թահիր բաշա հագրէթլերինին մէնշուրը արիսինի համիլ գուրէնահ հագրէթը Շէհրիյարիտէն Մէհմէտ պէյ հագրէթլերինի իսթիգպալ իթմէք իւզրէ մէմուրինը մէրքէզը վիլայէթտէն պաղրլարընը Ուլուսա Քէօբրիւլէ կիմտիքլերի, վէ Շ'ուքրի բաշա հագրէթլերինին թահթը գօմանտասընտա օրարագ պիր այլ սիւվարինին տախի Լտիրնէ չըմէնարֆէր սթասիօնընա կէօնտէրիմիշ օլտըղը, վէ մէնշուրը մէզգիւրը դայէթ մութանթան պիր այլ իլէ չրմէնարֆէր սթասիօնընտան կէօթիւրիլմէսի մուգարրէր պուլունտըղը՝ Էտիրնէտէն ալընան խուսուսի խապէրլէրէտէն անլաշըլմըշ տրբ։

—

Բօմատա թէչէքքիւլ իսէն սրհհիյէ գօնֆէրանսընը՝ կէլէճէք նայեմբերտէ թէքրար իհթիմա իթմէյէ գարար վէրտիկի մայիւմ տիր։

* * *

Հիւքիւմէթը Սէնիյէ՝ մէզգիւր գօնֆէրանսընն ֆէնն գօմիսիօնպրը թարաֆընտան վագը օլան թէքլիֆթը նազարը թէտգիգատէն կէչիրմէք իւզրէ Արիֆի պէյին թահթը բիւյսէթիտէ օվագ իւզրէ Սերվիյէն էֆէնտի. Զօեբօս բաշա, Նորատունկեան Գարբրիէլ վէ Վիթալիս էֆէնտիլրէրտէն միւրէքքէպ պիր գօմիսիօն թէչիրլի իթմէշ օլաղլա, իչպու գօմիսիօն՝ պու քէրբէ իքմալը վաղիֆէ իթմիշ, վէ օլ պապտէ թանզիմ իթտիկի բաբօրթօնըն գարիպէն խաքիբաի Շահանէյէ արզը մուգարրէր պուլունմուշ տրբ։

Իշպու գօմիսիօն՝ մէզգիւր ֆէնէնի գօմիսիօնլարրն պիր խայը թէքլիֆլէրինէ մուվաֆֆագաթ իթմիշ իսէ տէ, տէնիգ գարանթիասը իչիւն թային օլունան 5 կիւն միւտտէթին թամմ 10 կիւն օլմասը բէյինտէ պուլունմըշ տրբ։

* * *

Պիր տէ մէզգիւր ֆէնէնի գօմիսիօնլար՝ ճէնագէնին եազանմասը մէն օլունմասընը թէքլիֆ իթմիշ օլուպ, անճագ պու խուսուսա իսալ ագատը տիրնիյէսինէ մուղայիր օլտրղընտան, գօմիսիօն՝ իշպու թէքլիֆի գապուլ իթմէմիշ տիր։

Զանն օլընտրղընա կէօրէ, սրհհիյէ գօնֆէրանսը՝ եէնիտէն ինիգատ իթտիքտէ, Օսմանլը գօմիսիօնընն պու պապտէքի իթիրազաթընը նազարէ իսալ ճէնազէյէրինին եազդանմասընա մուվաֆֆագաթ իտէճէք տիր։

—

Վիէնա՝ նամ Ֆրանսրզ ֆրրգաթիյնի՝ Սուրիանըն պաշլըճա լիմանլարընը տէվրտէն սոնրա, ախիրէն Մէրսինտէն իզմիրբ վիւրուտ իթմիշ տիր։

—

Պօսնատա ասքէր թահրիրինէ պէտ օլընը, պու սէնէ 49 նէվահիտէն ալընանագ ասքէր 1200 նէֆէրտէն իպարէթ օլանագ տրբ։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Խարիճիյէ միսթէշարը Յատեան Յարութիւն էֆէնտի հագրէթլերի՝ տիւն Մապէյնը Հիւմայունա պիլդիրմէ, սաաթ 9 տա մագամընա ավտէթ իթմիշ, վէ պիր արալրգ մէճլիսը խասսը միւքէլատա տախի հազրը պուլունմուշ տրբ։

—Ալէքսանիա սէֆարէթի պաշ թէրճէմանը՝ տիւն Պապը Ալիյէ կիտէրէք, միւսթէշարը միւշարէյէհ հագրէթլերի իլէ պիր միւտտէթ միւլագաթ իթմիշ տիր։

—Խարիճիյէ նէզարէթի ուժուրը հուզուգիյէ միւտիրիկինէ՝ նէզարէթը միւշարէյէհա մուավինի Իէյիտ պէյ հազրէթլերի, վէ միսթէշար մուավինիկինէ՝ մուավինը սապրգ Զայեան իլեաս էֆէնտի, վէ միւմէյիյիկինէ՝ թահրիրաթը խարիճիյէ սեր խալիֆէսի Ֆէհրիմ պէյ, վէ սեր խալիֆալրգա տախի թէրճէմէ օտասը միւմէյիզի Մահմուտ պէյ թային գէլընմըշլար տրբ։

—Խարիճիյէ նազրը Սայիտ բաշա հագրէթլերի իլէ Մէարիֆ նազրը Միհնիֆ բաշա հագրէթլերի պիրլիքտէ օլտուղը հայտ, պու սապահ Գավաղա միվասէլէթ իթմիշլէր տիր։

Բաշալի միշարէյէհիմ հազարաթը՝ գարանթինա միւտտէթինի պիլիքմայ, Տէրսաատէթէ վիւրուտիտճէքլէրինտէն, պու թագտիրճէ ճուժաա էրթէսի կիւնիւ ուժուրը մէմուրէյէրինէ միւպաշէրէթ իտէճէքլէր տիր։

—Օրման վէ Մէտտին միւտիրը ումումիսի Գուլուժեան Պետրոս էֆֆ. հագրէթլերի՝ տիւն Սատրազամ հազրէթլերինին նէզտինէ պիլագիմէ, պիր միւտտէթ միւլագաթ իթմիշ տիր։

—Շէհր Էմինի Մագհար բաշա հազրէթլերինին՝ նամիզաճ օլմասը հասէպիլլէ տիւն մագամը մէմուրիյէթինէ ազիմէթ պուլուրմամասը՝ մաէթթէէսսիֆ իշիտիմիշ տիր։

—Շէհրիմիզտէ քիմեակիրը մէշհուր Տօգթէօր Ժոզֆ Ծաննի՝ պիր վագթտան պէրու Էվրօբատա պուլունուր իքէն, պու քէրբէ վարնա թարիգիյէ վէ մատտասըյա պէրագպէր Տէրսաատէթէ ավտէթ իթմիշ, վէ գարանթինա միւտտէթինի Գավագտա իքմալ իթտիքտէն սոնրա չէհրէ պիտտուխուլ քէնտի իշիյէ մէշղուլ օլմագա պաշլամիշ տրբ։

Բարիզ սրհհիյէ ճէմիյէթիյլէ Լօնտրա վէ Պէրլին ֆիմիա ճէմիյէթլերինէ ազա պուլունան մումարիյէ քիմեակիրը մահիր՝ օգոստոս 31ետ վուգու պուլան ֆիմիա վէ էճզաճը գօնկրէսինէ տավէթ իտիրմիշ օլմազլար հագգընտա չայանը տիգգաթ պիր բաբօրթօ թագտիմ իթմիշ տիր։

Ճէզգիւր բաբօրթօ՝ գօնկրէտ հազրը պու ընան մէշհիրը մուալիմինէն էքսէրիսինին թահսին ուաֆէրինինէ ժազհար օլմուշ, վէ մուէյլիֆի Տօքթէօր Ծաննի՝ Պրիւքսէլ ճէմիյէթը Գրալիյէսինէ մուխպիր ազա նապագ օլընմըշ տրբ։

Իշպու իթիֆաքը ճէտտիտ՝ քիմեակիրը մումարիյէտէ պէօյիւք պիր շէրէֆ, վէտասթ ու ահրպպասընա տամուճիպը ֆախր ու մէճմունիյէթ օլտրղընտան, պու պապտէ Տօքթէօր Ժոզէֆ (Ցովսէֆ) Ծաննի էֆէնտիյի այնէնէ թէպրիք իտէրիզ։

—Աբիէր կազէթասընն ինֆասէսինէ կէօրէ, Տէրսաատէթէ պուլունան աճէմ թէնպէքիճիյէր՝ Տէպիսթանը Իրանեան նամ մէքթէպին պագը մէսարիֆինէ սարֆ օլունմագ իւզրէ, մէքթէպը մէզգիւր իտարէսինէ սէնէվի 600 ատէտ սիմ մէճիտիյէնին իթասընա գարար վերէրէք, գարարրն իճրասընա տախի թէչէպպիւս էյլէմիշլէր տիր։

(Տիկէր պագը հավատիսաթ իչիւն սոն սահիֆէյէ միւրաճաաթ օլունա)

Մ-ԼԷՏ ՆԵՂՐՈՒԹԻՒՆ ԳԼԽԱՒՈՐԷՆ

Խազինէի ճէլիլէտէն վերիլմէքտէ օլան էսկամ ֆիզլէրի իլէ մասայաթը գաթիյէնին հանկը սէնէյէ սիտ օլուբ իսէ օլսուն վէ քիմին պօրճունա մահսուպէն վերիլիր իսէ վերիլսին, իշպու 301 սէնէսի չուպաթը (փետրվար) նիհայէթինէ գատար Տէրսաատէթին սայր հալ վէ սէնիյնը սապրգա էվլաք վերկիսինէ գապուլ վէ մահսուպ օլունմասընը, վէ իշպու մուամէլէի միւսաատաթ քեռանէնին մէզգիւր չուպաթ զայէթինէ գատար իճրասը իլէ 302 սէնէսի հուլուլինտէ, սէնիյնը սապրգատան գալաճագ վերկինին նագտէն իսթիֆասը, վէ մէզգիւր 302 սէնէսինտէն իթիպարէն մահսուպ մուամէլէսինին սէնիյնը սապրգայա չուժուլի օլմագ իւզրէ սէնէսի սէնէսինէ միւնհասրը թուլուժասը գարարը այի իգթիզասընտան օլարագ իյճապը իճրա գէլընմըշ օլտուղը իլան օլունը։

ԹԷԼԵԳՐԱՖ

Բարիզ 7 հոկտ.

Հէնուզ մէճճուլ օլան Բարիզ նէթթիճը ինթիխապկէսի տախի օլմայարագ, տիկէր մէպուսան ինթիխապթընն նէթթիճը միւքէմմէլէսի պէր վէճճը աթի տիր։

Սաղ թարաֆտան ինթիխապ օլունան նամզէտլէր 180 վէ սօլ թարաֆտան ինթիխապ օլունան նամզէտլէր 135 օլուպ, 221 նամզէտ թէսավիի արայա գայմըշ տրբ։

Մարսիլիա 7 հոկտ.

Գօլէրա քեսմիլէն միւնտէֆի օլմուշ իտտուկինտէն, Սրհհիյէ իտարէսի թէմիզ բաթէնթա վերմէքտէ տիր։

Վիէննա 7 հոկտ.

Աբքէրին սիյահ ալթընա ալընմասընա տաիր օլան չայնա թէքզիպ օլունըյօր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կսթոդիկոս մէսէլէսինին միւզաքերէսինէ մէմուր գօմիսիօն տիւն հէր նէ գատար գայթատա իճթիմա իթմիշ իսէ տէ, Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլերի՝ Բաթրիգխանէտէ ուժուրը միւհիմմէ իլէ մէշղուլ պուլունտրզընտան, գօմիսիօնը մէզգիւրտէ հազրը պուլունամըշ տրբ։

Գօմիսիօն՝ պագր էվրագր միւհիմմէ իլէ Մկրտեան Ա. Տ. Յովհաննէս Հայրը Ս. Լիմաճինէ վագը օլան սէյահաթը բաբօրթօսընը գրաաթ իթմիքտէն սոնդրա պիր գարար վերէմէմիշ օլտրղընտան, եաբընն երինէ իճթիմա իտէճէքմիշ։

—

Մուշ առաջնորդը Ալէքսանդեր Տ. Գրիգորիս Սրբազան՝ պուկիւն Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլերի նէզտինէ կիտէրէք վէտալաշմրշ վէ լաղմ կէլէն թալիմաթը ավգիթմիշ օլմաղլա, ճուժաա էրթէսի կիւնիւ Մուշա ազիմէթ իտէճէքտիր։

—

Պէյօղլու Թաղ. խորհուրդընն թալէպի մուճիպինճէ, Խոմեան Ա. Տ. Մկրտիչ Սրբազան Հայրիկ Ս. Երրորդութիւն քիլիսէսինէ քարոզիչ նասպ օլունճաղ, վէ բուհանի միւշարէյէհ կէլէճէք բաղար կիւնիւ իսկիւտար Ս. Խաչ քիլիսէսինտէ գուտտասը Շէրիֆ Թագտիս իտէճէք տիր։

—

Տիւն երօն. ժողով հէր նէ գատար գայթատա իճթիմաէ տավէթ օլընմըշ իտի իսէ տէ, ազատէն եալընըզ ալթը քիշի հազրը պուլունտրզընտան, նիղամը տաիրէսինտէ ագտը իճթիմա օլընմամըշ տրբ։ Անճագ հազրը պուլունան ազալար՝ Օրակարգտա պուլունան պագը մէսաիր ուժումիյի բուլէթ ու թէսվիյէ իթմիշ օլագարընտան, պու կիւն Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլերինէ թագտիմ իտէճէքլէր, վէ միւնասիպ կէօրիւլիւբ իսէ իճրասընը թավսիյէ էլէյէճէքլէր տիր։

Տիւնքի մէզգիւր ժողով՝ տիւնքի նիւսխէմիզտէ պահս իթտիկիմիզ իւչ Շրջաբերականարտան մասատա, բայիրախթընն պիրճիւմէ Քարոզիչ, Աւագերէց, Ամոռակալ վէ Քահանարարնա իրսալ օլընմագ իւզրէ Դիւանը թարաֆընտան ագտէմմէ թանզիմ օլընմըշ օլան թալճմաթնամէյի տախի իքինճի տէֆա գրաաթ իտուպ թահթը միւզաքերէյէ ալմըշ տրբ։

Զիքը օլընան ըէհապիյինին եէքտիկէրէ վէ Թաղ. խորհուրդլարա վէ ճէօմասթա օլան վազիֆէլերի թալիմանամէի մէզգիւրտէ թարին օլընմըշ տրբ։

—

Եէնի գաբու Թաղ. խորհուրդընն թէչքիլինէ տաիր օլան բաբօրթօ քարոզիչ Դիմաքսեան Գեր. Տ. Հըմայեակ եպիսկոպոս Թարաֆընտան Բաթրիգխանէյէ իրսալ իտիլմիշ օլմաղլա, Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլերի՝ մէզգիւր ինթիխապ բաբօրթօսընը թաստիգ էլէյէմիշ տիր։

—

Թօրգարու Թաղ. խորհուրդը՝ իսթիֆա կէօնտէրմիշ օլտրղընտան, Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլերի՝ ինթիխապը ճէտտիտ թէչէպպիւս օրլնամար իչիւն մահալի քարոզիչի Տէրունեան Գեր. Տ. Մաղաքի վարդապետ թալիմաթ կէօնտէրմիշ տիր։

—

Թօքգատու առաջնորդը Ալեքսանդեր Տ. Ներսէս վարդապետ պիր վագրթատան պէրու Տէրսաատէթտէ պուլրնտրզընտան, Բաթրիգ Սրբազան հազրէթլերի՝ ռուհանի ժումարիլիհին սէրիան թօգատա ավտէթինի էմր ու թէնպիհ իթմիշ իսէ տէ, Տ. Ներսէս վարդապետ՝ խասթալրզընը հէնուզ թէտավի իտէմմիկինէն, չիմտիլիք մահալը մէժուրիյէթինէ կիտէմէյէճէյինի պէյան իթմիշ, վէ պու միւնասէպէթլէ, քէնսխինին ավտէթինէ տէկին, թօգաթատաքի եէտի քիլիսէյէրին պիրլէշթիրիլմէ պիր թաղ. խորհուրդ իտարէսինէ հէվալէ օլընմասընա վէ առաջնորդրն կէչինէպիլմէսի իչիւն թօգատ առաջնորդլրը հուուտտրնն թէվքիֆ խրիմէսինէ Ազգ. կեդրոնական վարչութիւն թարաֆընտան գարար վերիլմէսինի բէճա էյլէմիշ տիր։

—

Մէվսուգէն մաթպասմրզ-խապէր վէրիլմիկինէ կէօրէ, Գարբէօյ Արամեան մէքթէպի Հոգաբարձութիւնը իլէ թաղ. խորհուրդ էվվէլքի սալը կիւնքի Ուսումնական խորհուրդա պիլդիրմէ արայարընտա թէհատուս իսէն միւնասագտա հագգընտա թարաֆէյինին միւտաֆէսը իսթիմա օլընտրգտան սոնդրա, պիր Հոգաբարձութիւնն՝ պիր թաղ. խորհուրդ թարաֆընտան էօյլէ խասսէրանէ ազլի միւնասէպէթսիզ իտուկի՝ Ամենապատ էֆթարաֆընտան Գասբէօյ թաղ. խորհուրդունա պէյան ու թէճհիմ օլընմըշ տրբ։

—

Էնգարէ Առաջնորդ. Տեղապահը Բազրատունի Գեր. Տ. կարապետ վարդապետ ճուժաա էրթէսի ֆիւնի մահալը մէժուրիյէթինէ ազիմէթ իթմիշ տիր։

—

Սեպտեմբերին 26ընը պու կիւնքի բէնճշէնպիհ կէճէսի սաաթ 3ետ իսկիւտարտա Պաղլար պաշրնտա Ամերիգան թէսթրօսընտա, Մնակեան էֆէնդին թէսթրօ գումբանեսը օլունճրարընտան պաղլարը մէնֆաաթընա օլարագ «Օրմիր Թրթապանակը» նամ օլունըն իճրա օլընճաղը գումբանեսի մէզգիւր թարաֆընտան իլան օլունուր։

—

Թարիխչինա պիր միհթէրեմ բուհանի թարաֆընտան մաթպասմըզա վարբա օլան պիր վարագա տրբ։

Ա.Ռ

ԲԻՒԶԱՆԴ ԷՖ. ՓԷՋԵԱՆ

Երեկի Աբեբեպ մէջ ձեր ընդարձակ յօդուածը կարդացի։

Կաթողիկոսական արդի խնդրոյն ոգին տխալ ըմբռնելով պատմական տեսութիւններէ ալ սխալ մեկնութիւններ մէջ բերեր էք։

Սա հետևեալ երկու հարցմանց պատասխանին մէջ պիտի վճռուի բուն խնդիրը։

Ա. Կա՞յ օրինակ մը ի պատմութեան, թէ աշխարհականք ընդ եկեղեցական կաթողիկոսական ընտրութեան 'ի ՊԱՇՏՕՆԷ հրաւիրուած լինէին յեռոյ՝ նոցա՝ այսինքն աշխարհականաց ձայնն անտես առնուած կամ ի բաց թողուած լինի։

Բ. Եթէ աշխարհականաց ձայնն անտես առնուած լինի, ի՞նչպէս ուրեմն ըստ Հայասանեայց Ս. Եկեղեցւոյ նուիրական օրինաց ի դիմաց աշխարհական դասուն՝ աշխարհականք չապիկ հագած, մոմ ի ձեռին յօժման այդ Կաթողիկոսի հանդիսաւորապէս պիտի կոչուին ի վայելութիւն, թէ օծուղ Հայրապետն Ազգին ընտրեալն է, սիրելին և արժանաւորը ի հաւասս, ի վարս և ի գործս։

26 Սեպտ. 1885

—

ԷՐԶԻՆԿԱՆ

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՀՐԵԱՑ

Իշպու ըէսիվլի հիքայէներին 4ինճի վէ սոն ճիլտինին 24ինճի ճիլդի պու քէրբէ նէյր օլունմուշ տրբ։

ՏԻՊՏԷՔԻ ՄԱՍՔԷՆԻՆ ՔԷՆԱՐԸ

Բուսէլիի Շարգի վագալարը, պիրինճի մասքէլէրի աչաղը ալտրլար։

Օնտան պէրու պիրինճի մասքէլէրին տիպինտէ պուլընան իքինճի մասքէլէր տախի հէնուզ աչաղը ալընմատրլար իսէ տէ, բէք վուգուքը սէյրճիլէր, պու իքինճի մասքէնին տէ պիր աչզ քէնարընտան, կիզլէնմիշ օլան ասրլ սրճաթլարը կէօրէպլիմքտէ տիրլէր տէյի զանն իտէյօրլար։

Պունլարրն կէօրմիշ զանն իթտիքլէրի սրճաթլար պագալմա նէ՞ իմիշ։

Ուժում տիւէլի մուազզամա (իշլէրինտէ հիշ պիրիսի տէ միսսթէանա օղմալարագ հա՞) քեաֆֆէսի տէ զաֆլէթ կէլմիշլէր, հիշ պիրիսինին չու Պուլկար իսեանը իւզէրինէ էվվելինտէն ասլա մալիմաթլարը եօգ իմիշ։ պունուն իչին հէբսի տէ Պուլկարլարրն վէ խուսուսի իլէ Բրէնա Ալէքսանտրրն հարաքեաթը իւզէրինէ բիւր հիտտէթ օլմուշլար։ վէ հաթթա նէ՞ իչուն էվվելինտէն պիր մալիմաթլարը պուլունմամըշ օլմասը իչուն պիրիպիրլէրինէ գարշը տախի հիտտէթլէնէճքլէր իմիշ իսէ տէ, էվրօբանրն սուլհ ու սալահ խաթրը իչուն։ մասքէլէրինին ալթընտան եէքտիկէրինէ պիր կիւլմէսիշ կէօսթէրմէքտէ իմիշլէր։

Ռուսիա, Ավսթրիա, Ալէմանիա, Ինկիլթէրրա, Ֆրանսա, վէ Իթալիա տէվլէթլէրի, տահա պունտան անճագ օն սէնէ էվվելլէրի բօյիթիգա խարլթասրնտա նամ վէ էսէրլէրի պիլէ պուլունմայան Պուլկար գավմրնրն պիւթիւն Էվրօբայա մէյտան օգումասրնա, վէ պին թանթանալար իլէ գուրուպ մէյտանա կէթիրմիշ օլտուգլարը էն սոն վէ էն քէպիր պիր Ահտանամէլէրինի երրթրպ քէնտի եիզլէրինէ ֆրրլաթմասրնա գարշը քէնտի կիրկինիքլէրինի սէթիր իտէմէյիպ, թէրպիկէրի վէրիլմէսինի միւնասիպ կէօրմէքտէ տիրլէր։

Բէք ալէա, ֆագաթ պունլարրն թէրպիկէրի նէ՞ սուրէթլի վէրիլճէք, պունուն իչուն տէ պիր միւնասիպ թարիգ կէօրմէքտէ՞մի տիրլէր։

Մատամ քի Պուլկարլարրն թէրպիկէրի վէրիլմէսի միւնասիպ կէօրիւմէքտէ տիր, վէ մատամ քի տիւէլի մուազզամայի Էվրօբանրն քեաֆֆէսի տախի պու պապտէ հէմէֆքեար պուլունմադտա տրրլար։ իմտի քեաֆֆէսինին պիրտէն տէյիլ։ իլա իչլէրինտէն թէք պիրիսինին ուժում թարաֆրնտան եալընրզ չիֆահէն վէրէճէյի սրրֆ պիր էմր, Բրէնա Ալէքսանտրրը տա, քէնտի ավէնէսինի տէ թէքրարէն Պալանլարրն տիկէր ճիհէթինէ սիւրմէյէ, վէ Ռուսէլիի Շարգիտէ հալը սապրգը իատէ իտիպ Պէրլին ահտանամէսինին նամուսունը եէրինէ կէթիրմէյէ քեաֆի տէյի՞լ մի տիր։

Տիւէլի մուազզամայի Էվրօբանրն պու հալի, խաթրըմզա պիր հիլ. քեայէ պրրագբէօր։

Հինտիսթան մուհարէպէլէրի էսնասրնտա, Ինկիլիզլէր պիր կիւն պէօյիւք պիր ֆիւթուհաթ գազանմըշլար իտի։

Մէզքիւր ֆիւթուհաթը գազանան ասաքիրին գօմանտանը տախի օլ գատար քէյֆլէնմիշ իտի քի, ասքէրլէրէն պաղրլարրընրն եանընա կիտիպ գահրամանլըգլարրընը մէտհ իլլէմէքտէ, վէ հեր պիրիսինի տէ թաթլը սէօզլէր իլէ թալթիֆ գըլմագտա իտի։

Գօմանտանը մուամիլէյհ զայէթ կէնճ պիր ասքէրին տախի էլինի թութուպ,

—Սէօյլէ պագաեըմ պէնիմ գահրամա՞ն էվլառըմ, պու կիւնքի մուզաֆֆէրիյէթիմիզ սէն քէնտի՞ն նէ գահրամանլըգլա չէրիք պուլունտուն, տէտի։

—Պէնտէնի՞զ մի։ գօմանտան էֆէնտի։ ա՞հ, օ մուհարէպէնին էն չիտտէթլի վագթինտէ պիր տիւմէն իւզէրինէ հիճուում իտիպ, գըլըճըմըն պիր համլէսի իլէ, իքի պաճաղընը պիրտէն պիչիվէրտիմ։

—Աֆէ՞րին էվլառըմ։ աֆէրին։ ֆագաթ իքի պաճաղընը պիրտէն պիչէճէյինէ, եալընրզ անրն պաչընը պիչտէն տահա էյի օլմա՞զ մը իտի։

—Հագգընրզ վար տրը գօմանտա՞ն էֆ։ պէնտէնիզ տախի պուրասընը տիւհունմէտիմ տէյիլ, ֆագաթ հէրիֆին պաչը զաթէն պիչիվիշ իտի, տէյի ճէվապ վերտի կէնճ ասքէր սօուգ գան իլէ։

Էվրօբա տէվլէթլէրի տախի, իշին ասրլ պաչը, եանի Պուլկարլարրն թէրպիկէսինի վերմէք իշի տուբրը իքէն, իսեանրն իհթիմալտէն օլապիլէն սայիր նէթիճէլէրի իւզէրինէ տիւհունիւպ վագթ կէչիրմէքտէն նէ՞ անլայանճագլար տրը։

Մէսէլ պու եա, էկեր Էվրօբանրն օլ մուազզամ տէվլէթլէրի քէնտիլէրինէ գարշը հագարէթ իթմիշ օլտրգլարրնը իգրար էյլէմէքտէ պուլընրզլարը պիր ավուճ Պուլկարլարա գարշը ֆիիլի պիր ամիյթատա պուլունմայրպ տա, եալընրզ «սիզ քի՞մ օլուեօրսունուզ քի քիմսէյէ տաննշմագսրզն քէնտի պաչընրզա հարէքէթ իտիեօրսունուզ, այլար իլէ ուզրաշրպ կիւճ հալ իլէ վիւճուտէ կէթիրտիիմիզ մոտոտոս պիր Ահտանամէմիզի պիր սաաթ զարֆընտա երրթրպ պիր թարաֆա աթմայա ճիւրաթ իտիյօրսունուզ։ Էվրօբանրն ասայիշի հալի պագասը իչուն ինչա էյլէմիշ օլտուղումուզ պիր Ահտանամէ գալէասրնը, քեաղրտտան եարըլմըշ գուլէ կիպի եէրէ տէվիրիյօրսունուզ, պու հարէքէթինիզին մալի սիզէ չօղա օթուրաճագ։ չէօլլէ օլաճագ պէօլլէ օլաճագ» տիմէքլէ պինէնֆս քէնտի քէնտիլէրինի ալընտրրաճագլար իսէ, զաթէն պաչը քէսիլմիշ օլան տիւմէնին իքի պաճաղընը պիրտէն պիր համլէտէ պիչէն գահրաման ինկիլիզ ասքէրինտէն զիյատէ նէ՞ իշկիւպարլըգ եարմըշ օլաճագլար տրը։

—Ֆագաթ, թէհամմիւլ լազըմ տրը, էմրի պասիրէթի էլտէն պրագմամալը տրը, տիւշինիւլէճէք չօղ շէյլէր վար տը։ տէնիյօր։

—Էվվէթ բէք սահիհ տիր։ մասքէ թահբընտա կիզլէնէն սրճաթլարրն, եէքտիկէրինէ չիւրհէ վէ գօրգու նազարը իլէ պագմալարրնտան նէչէթ իտէն էմիրէթսիզլիք վէ թէրէտտիւտ, ատահ պու եօլտա տիւշինիւլէճէք չօղ չէյլէր տէ հուսուլէ կէթիրէպիլիրլեր։

Էվվել էմրտէ, օ մասքէլէրին քեամիլէն աչաղը ալընմալարը իճապ իթմէքտէ իքէն, նէ գատար թէէսսիւֆ իթսէք ազտրը քի, սրրլ մասքէնին սահիպլէրի քէնտիլէրի տէ պունա ճէսարէթ իտէմէյօրլար։

Բուսիա տէվլէթի, պէնիմ պու իշտէ ասլա մէտխալիմ եօգ տրը, վէ պէն քէնտիմ տախի էվվելճէ հիշ պիր մալիմաթրմ պիլէ պուլունմադրզնտան պիրտէն պիրէ ղաֆլէթէ կէլտիմ, տէր։

Ցէվլէթի միչարէլէյհանրն խալիսէթինէ չիւրհէ իթմէք իսթէմէյիզ։ ֆագաթ պու կիւնահքեար տիւնեա իւզէրինտէ էվվելճէ իսթէնիլմէյէն վէ ըետտ իտիլէն բէք չօղ հալլէր կէօրիլմիշ տիր քի, սօնրատան իսթէնմէսինէ վէ գապուլ օլունմասրնա մէճպուրիյէթլէր հուս ալէ կէլմիշ տիր։

Ֆիլ վագը Բուսիա տէվլէթի, Պուլկարիսթանտա պուլունան Բուս զապրթանրրն Բուսիայա ավտէթ էյլէմէյէրինի, եախսա ասքէրի էլպիսէլէրինի չըգարըպ սիվիլ էսվապ կիյմէյէրինի էմր էյլէմէսի իլէ, քէնտի Նիյէթի խալիսանէսինի իպրագ էյլէմիշ տիր։

Ֆագաթ թէէսսիւֆ իտէրիզ քի, պու թէտպիրլէր։ Պուլկարիսթանտաքի վէ Բուսէլիի Շարգիտէքի Պուլկարլարրն, Բրէնա Ալէքսանտրրն, վէ Բուսիատա պուլունան Բանալվիսթ ֆըրգասրրն իսմիտլէրինի գաթիէն գաթ իթմէք իչիւն օլ գատար գուվվէթլի թէտպիրլէր սաեբլամազլար։

Զիւնքի, միլիթէր էսվապլա Բուսիայա ավտէթ իտէն Բուս զապրթանը եէրինէ, Բուսիատան սիվիլ էսվապլա տիկէր Բուս զապրթանը վէ կէօնիւլիւլէրի կէլմէսի զոր պիր շէյ օլմատրզը կիպի։ ասքէրի էսվապը չըգարըպ սիվիլ էսվապ կիյմիշ օլան զապրթանրրն թէքրարէն ասքէրի էսվապրնը սրրթլարրնա կէչիրմէլէրի տէ, օլսա օլսա, պիր սաաթլագ իշ օլապիլիր։

Ավսթրիա տէվլէթի տախի, թրպգը Բուսիա տէվլէթի կիպի ատէմը միւտախէլէյէ տահր իֆտէյի հալտէ պուլունուպ, հէր նէ գատար անրն տախի խալիսէթինէ չիւրհէ իթմէյէճէք բէք գուվվէթլի սէպէպլէր կէօրմէքտէ իսէք տէ, օնրատան վագը օլաճագ հալլէրին, քէնտիսինի, Սրրպիայա վէ Գարատաղա վէ Պուլկարիսթանա գարշը միւտաֆայէ գալգրշմաղա մէճպուր իթմէյէճէքլէրի նէ՞ մալիմ։

Ալէմանիանրն, Ինկիլթէրրանրն, Ֆրանսանրն, վէ Իթալիանրն, տէվլէթի Օսմանիէյէ կէօսթէրտիգլէրի թէէմինաթրն խալիսէթինէ տախի չիւրհէ իթմէք իսթէյէմէյիզ։

Պու տէվլէթլէրին, մէյտանը միւնազատա տօղրուտան տօղրու քէնտի մէնֆաաթլարընա տօգունանճագ պիր իշլէրի եօգ տրը։ ֆագաթ էկէր Պէրլին Ահտանամէսինին Էվրրաայի Շարգի ճիհէթինէ թէաղիւքի օլան թէրթիպաթը պիր թէպտիւլաթտա գարար գըլանագ, վէ Բուսիա վէ Ավսթրիա տէվլէթլէրինին տախի պու թէպտտիւլաթտա մէտխալլէրի օլանագ իսէ, տօլայըտան, Ալէմանիայա, Ինկիլթէրրայա, Ֆրանսայա, վէ Իթալիայա թէալիւգլէրի պուլունան հալլէր զուհուրա կէլէճէյի տէ թապիի տէյի՞լ մի տիր։

Սրրպիանրն, Եունանրն, Գարատաղրն, վէ Բուսմանիանրն հարէքէթէ կէլմէք մէճպուրիյէթլէրինի, վէ հէր պիրինին քէնտի արգալարրընտան տախի կէմի չէքէր վարօր կիպի պիրէր պէօյիւք տէվլէթի չէքիշտիրէրէք ագընթրեա գաբարրրաճագլարը վէ պիրիպիրլէրինէ չաթրշարրաճագլարը գօրգուսունո՞ւ նէ եաբալրմ։

Պունլարրն քեաֆֆէսինին խտախի էօնիւ բէք գօլալրգլա ալընապիլիր։ ֆագաթ մասքէլէր քեամիլէն աչաղ ալընրզ։ թէքմիլ խալիսէթլէ արպետայա պիր թէսվիյէ չարէսի տիւշինիլիր իսէ։

Պու խալիսէթ էվվելինտէն մէվճուտ պուլունսա, Բուսէլիի Շարգիտէ հալը սապրգը իպգա էյլէմէք իչիւն, եալընրզ 10000 նէֆէր Օսմանլը ասաքիրինին մուհարպէ իթմէք տէյիլ։ իլա եալընրզ Պալգանլարա գատար պիր ասքէր կէչիտի իճրա էյլէմէյէրի քեաֆի իտի։

Օնպէշ կիւն, վէ նիհայէթ նիհայէթ պիր այ զարֆընտա, կավրիէլ բաշա, եախսա Պապը Ալինին թէնսիպ իյլէտիկի տիկէր պիր խրիմթիան բաշա։ Ֆիլիպէտ եէրլէշիպ, պիթիւն Էվրօբանրն զայպ իթմիշ օլտուղու իսթիրահաթը գալպինի եէրինէ կէթիրէպիլիր իտի։

Շիմտի Էվրօբա տէվլէթլէրի իլգ իշի պրագբպ։ իքինճիսինէ սարբլմաեը միւրաճճահ ատտ իթմիշլէր տիր։ գօնֆէրանս գուրաճագլար։ պիր համլէտէ էսէրի պիլէ գալամա։ եաճագ պիր շէյի ուզաթմագ իչիւն տիւշինէճէճքլէրինի տիւշինէճէճքլէր։

Տիւշինէճէճքլէրի շէյ նէ՞ իմիշ։ էվվել պէ էվվել վազիֆէյէրինտէն պուլունմուշ օլտրը կիպի իսեանը մահվ իթմէ՞ք մի, եօգսա պիւսպիթիւն մահվ օլունապիլէն պիր իսեանրն քէնտի հուտուտունտան տիշրը եաբրլմասրը մէնն իթմէք մի։

Հա՞նկը թարիգ տահա գրսսա, վէ հա՞նկը թարիգ տահա գաթի իտի։

Ֆագաթ տէվրիմիզ մասքէլէր տէվրի տիր։ գրսսա վէ գաթի թարիգլէր տախի, մասքէլէրէ բէքտէ մուվաֆֆէգ կէլէմէյօրլար։

Պու հալլէր, Պալգան շէպիհճէգիրէսինին նէ թէհլիքէլի պիր օճագ օլտուղունու իսպաթա քեաֆի սաբելամազլար իսէ, տահա պաչգա նէ՞ իսպաթ խէեալ օլունապիլիր։

Ինկիլիզ Սէրպէսթիյէթ ֆըրգասը հէր նէ տէր իսէ տէսին, էկէր Լօրտ Գիգրնաֆիլտին վէ քէնտի մուավինի վէ էլան պէրհաեաթ վէ հէմտէ ինկիլթէրրա տէվլէթինին ուժուրը պաշրնտա պուլունան Լօրտ Սալիզպէրիին զիմքրլէրինի էպէտի գրլաճագ պիր իսպաթ լազըմ իտի իսէ, Պուլկարիսթանրն շիմտիքի ահվալի արթըգ պաչգա պիր թարաֆտա իսպաթ արանըլմասրնա հաճէթ պրագմամըշլար տրը։

Հայը՛ֆ քի Մ. կատրսթօն ֆըրգասը պու Նիյէթին գըյմէթինի թանըմագ իսթէմէտիլէր, վէ շիմտիքի գարբշրգըգտան Ինկիլթէրրայա իսապէթ իտէն մաղարրաթ տախի, մէզքիւր գըյմէթին թանըմամըշ օլմասը էսէրի տիր։

Վէ Ինկիլիզլէր իլէ պիրլիքտէ պիլթիւն ալէմ տախի շիմտի անլաեապիլիեօր քի, Լօրտ Գիգրնաֆիլտ վէ Լօրտ Սալիզպէրի հազարթը։ Բուսիայա գարշը զայէթ պէօյիւք, զայէթ գանը, վէ զայէթ մասրաֆլը պիր մուհարէպէյի կէօզէ ալարագ Պուլկարիսթանը՝ Բուսէլիի Շարգիտէ, Ռումէլիի Շարգիտէ, Բրէնա Ալէքսանտրրը՝ Բուսիատա պուլունան Ինկիլիզ ասքէրինտէն մէրճամէնտ։

Մ. կատրսթօն ֆըրգասրնը նազլրը օլան Պուլկար գավմը, Էվրօբանրն սուլհու սալահընա գարշը տայիմի պիր թէհտիտ օլաճագ իտի, վէ միւթէվէֆա Լօրտ Գիգրնաֆիլտ իլէ էլան պէր հաեաթ պուլունան Լօրտ Սալիզպէրի հազրէթլէրի. թէհլիքէլի պիր Պուլկարիսթանրն վիճուտինի պիսպիսիթիւն մէնն իտէմէտիլէր իսէ, հիշ տէյիլ իսէ, մէզքիւր վիճուտին օրթա օրթաեա եարըլըպ գուվվէթի հուտուտ թահթընա այնմասը թէտպիրինի վիճուտէ կէթիրտիլէր։

Ֆագաթ, պու կիւն այնի Լօրտ Սալիզպէրինին իտարէսի թահթընա պուլունան Ինկիլթէրրա էհալիսինին պիր գըսմը տա, Պուլկար պիրլիրինէ մէյեալ կէօրիւնիւեօր իմիշ։

Եալընրզ չունա թէչէքքիւր իթմէյիրիզ քի, հիշ տէյիլ իսէ պունլարրն եիզլիունտէ տախի մասքէ պուլունմադտա տէյիլ տիր։

ՇԱՐԳԻ ՐՈՒՄԷԼԻ Վ Է ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ ՀԱՏԻՄԷՍԻ

Պու կիւնքի Թուրքիի Իմամը Ահվալ նամ պէնը մախասուսընտա աթիտէքի ֆըգրա օգունմուշ տրը։

Շիմտիլիք Պուլկարիսթանտան ալընան խապէրլէր՝ Բուսիալրար իլէ Պուլկարար պէյնինտէ միւպայէնէթին թէզաեիւտտինէ իպարէթ տիր։ Բուսիա զապիթէրի՝ մուհարէպէ վուգուրինտէ խրտմէթ իթմէյէճքլէրինի պէյանլա իսթիֆա իթմիշլէր իսէ տէ, հէնուզ քեամիլէն իչէն էլ չէքմէմիշլէրտիր։ Պունլար՝ Պուլկար զապիթլէրինէ նազարը թահգիր իլէ պագալրգլարը ճիհէթլէ, Պուլկար վէ Բուս զապիթլէրի պէյնինտէ նիֆագ ու ատավէթ ճէրէյան էլլէյօր։

Բուսիալրար՝ Պուլկարլարրն հուրիյէթ վէ միւսավաթրնը իսթիհսալ իթմէք պէհհանէսիյլէ մուգատտէմ միւտախէլէ իթտիքլէրի հալտէ, աքսի հարէքէթտէ պուլունարագ Պուլկարլարը տիլկիր էլլէմիշլէր տիր։

Պուլկարլարրն ահվալը հաղրբհաէ թէտարիւեաթը վագրասը՝ մուղլաթատան իպարէթ գալը։ Վարնա իսթիհբեամրը՝ ալահալիհի թէրք օլընրզ խարապ օլտուղընտան, լիմանը մէզքիւր քեամիլէն աչրգ տրը։ Գառիմ գալէ տուվարարը հէտմ իլէ չէհրին չրմալ թարաֆընտա քեարկիր խանէլէր ինչասընա սարֆ օլունմըշ տրը։ Վարնանրն էթրաֆընտաքի թէբէլէրտէ ասաքիրը Օսմանիէ թարաֆընտան վագթիլէ իճրա օլընան ամէլիյաթը իսթիհբեամիլէ պագիյէլէրի մէվճուտ իսէ տէ, ինչպու թէբէլէրի ինչալ էյլէմէք իւզրէ 40000 ասքէր լազըմ օլտուղը հալտէ Պուլկարիսթան գուվվէի ասքէրիյէսինին պունա քիֆայէթ իտէմէյէճէյի տէրքեար տրը։ Պիր չօգ զահմէթ իլէ Վարնատա թօբչանան Պուլկարլարրն գարկա տէրնէկի 4800 նէֆէրէ պալիզ օլտուղը հալտէ, անլէր տախի պաղը նամլըգաբէրտաղրգտան սօնրա կայտա պէտալրը իլէ եանպալը թարիգինտէն ազիմէթ էյլէմիշլէր տիր։

Տիկէր մէվգիլէր տախի Վարնայա գրյաս օլընաղը թագտիրտէ խաթթը իմմիյազտան պէտ իլէ պունեա մէվագրի միհիմմէտէ Պուլկարլարրն միւտաֆայա քեաֆի գուվվէթլէրի օլմայաճաղը թարիֆտէն միւսթաղնի տիր։

Բրէնա Ալէքսանտրրն ֆիհունը ասքէրիյէյէ մալիմաթը պուլընտրղընտան, գօսիթէլէրտէքի բօյիթիգաճբլարրն նօգթի նազարը իլէ մուհաքէմէի ահվալ իթմէյէճէկի մէմուլը գալի տիր։

Ալէյաճէյէ թօբչանան վէ Պալգան կէչիտլէրինտէն վէ Պուրկազտան Բուսէլիի Շարգիյէ կէօնտէրիլէն կէօնիւլիւլէր ճիտտի ասքէր ատտ օլընամազլար։ Պունլար՝ կէչիտլէրի մահալէրտէ հարբ պաղրբմագտան պաչգա պիր իշ կէօրմէզլէր։

Բրէնսին ազի Բուսիա թարաֆրն.

---

(187)

ԳԸՉԸԼ ՍԻՀՐՊԱՉ

ՄԻԻԹԷՐՃԻՄԻ ԱՆՏՈՆ ԱԼԻՔ

—Տիմէք քի Օվէրներտան կէլէյօրսընըզ։

—Տօղրու։

—Օ հալտէ միսթաճէլ օլտրզը աչիքեար։

—Նիւպհէ՞ մի վար, Մատամ Օլէնը կէճէ կիւնտիւզ հայվանը սիւրիւպ եէթիշմէքխիմի էմր ու թէնպիհ իթմիշ իտի։

—Մէքթուպրնըզը պըրագըն, պիր սաաթտան Մարքինին էլինէ վասրլ օլապիլիր։

—Տահա շիմտի սէօյլէտին քի, սէքիզ կիւնտէն էվվել Մարքի կէլէմէյէճէք տիր։

—Զարարը եօգ, նէրէտէ օլտրզընը պիլիրիմ, սէն մէքթուպը վէր։

—Սէն մէսուլիյէթի գապուլ իտէ՞ճիմին։

—Էպէթէ գապուլ իտէրիմ, նէ՞ վէսվեսէլի ատամմընըսն, վէրսէ՞նէ մէքթուպը։

—Էնինիյէթսիզլիքտէն տէյիլ, իհթիյաթսըզ տավրանմըշ օլմայըմ տէյու վէրմէյօրսմ։

—Վէրէճէ՞քմիսին, վէրմէյէճէ՞քմիսին։

—Ա՛հ։

—Բէք ալա, եինէ կէլէճէ՞քմիսին։

—Կէլէյիմ տէ նէ՞ եաբայրմ։

—Պէյթի Մարքի պիր չէյ սօրաճագ օլուր։

—Մատամ Օլէնը մէքթուպրն թէպիմի ագրպինտէ, եօլա չրդմագլըզմը էմր ու թէնպիհ իթմիշ օլտրը ճիհէթլէ, Մարքի պիր չէյ սիվալ իտէճէք պիլէ օլսա, ճէվապտան ահիգիմ։

—Ֆագաթ, թէհամմիւլ լազըմ տրը, էմրի պասիրէթի էլտէն պրագմամալը տրը, տիւշինիւլէճէք չօղ շէյլէր վար տը։ տէնիյօր։

—Էվվէթ բէք սահիհ տիր։ մասքէ թահբընտա կիզլէնէն սրճաթլարրն, եէքտիկէրինէ չիւրհէ վէ գօրգու նազարը իլէ պագմալարրնտան նէչէթ իտէն էմիրէթսիզլիք վէ թէրէտտիւտ, ատահ պու եօլտա տիւշինիւլէճէք չօղ չէյլէր տէ հուսուլէ կէթիրէպիլիրլեր։

Էվվել էմրտէ, օ մասքէլէրին քեամիլէն աչաղը ալընմալարը իճապ իթմէքտէ իքէն, նէ գատար թէէսսիւֆ իթսէք ազտրը քի, սրրլ մասքէնին սահիպլէրի քէնտիլէրի տէ պունա ճէսարէթ իտէմէյօրլար։

Բուսիա տէվլէթի, պէնիմ պու իշտէ ասլա մէտխալիմ եօգ տրը, վէ պէն քէնտիմ տախի էվվելճէ հիշ պիր մալիմաթրմ պիլէ պուլունմադրզնտան պիրտէն պիրէ ղաֆլէթէ կէլտիմ, տէր։

Ցէվլէթի միչարէլէյհանրն խալիսէթինէ չիւրհէ իթմէք իսթէմէյիզ։ ֆագաթ պու կիւնահքեար տիւնեա իւզէրինտէ էվվելճէ իսթէնիլմէյէն վէ ըետտ իտիլէն բէք չօղ հալլէր կէօրիլմիշ տիր քի, սօնրատան իսթէնմէսինէ վէ գապուլ օլունմասրնա մէճպուրիյէթլէր հուս ալէ կէլմիշ տիր։

Ֆիլ վագը Բուսիա տէվլէթի, Պուլկարիսթանտա պուլունան Բուս զապրթանրրն Բուսիայա ավտէթ էյլէմէյէրինի, եախսա ասքէրի էլպիսէլէրինի չըգարըպ սիվիլ էսվապ կիյմէյէրինի էմր էյլէմէսի իլէ, քէնտի Նիյէթի խալիսանէսինի իպրագ էյլէմիշ տիր։

Ֆագաթ թէէսսիւֆ իտէրիզ քի, պու թէտպիրլէր։ Պուլկարիսթանտաքի վէ Բուսէլիի Շարգիտէքի Պուլկարլարրն, Բրէնա Ալէքսանտրրն, վէ Բուսիատա պուլունան Բանալվիսթ ֆըրգասրրն իսմիտլէրինի գաթիէն գաթ իթմէք իչիւն օլ գատար գուվվէթլի թէտպիրլէր սաեբլամազլար։

Զիւնքի, միլիթէր էսվապլա Բուսիայա ավտէթ իտէն Բուս զապրթանը եէրինէ, Բուսիատան սիվիլ էսվապլա տիկէր Բուս զապրթանը վէ կէօնիւլիւլէրի կէլմէսի զոր պիր շէյ օլմատրզը կիպի։ ասքէրի էսվապը չըգարըպ սիվիլ էսվապ կիյմիշ օլան զապրթանրրն թէքրարէն ասքէրի էսվապրնը սրրթլարրնա կէչիրմէլէրի տէ, օլսա օլսա, պիր սաաթլագ իշ օլապիլիր։

Ավսթրիա տէվլէթի տախի, թրպգը Բուսիա տէվլէթի կիպի ատէմը միւտախէլէյէ տահր իֆտէյի հալտէ պուլունուպ, հէր նէ գատար անրն տախի խալիսէթինէ չիւրհէ իթմէյէճէք բէք գուվվէթլի սէպէպլէր կէօրմէքտէ իսէք տէ, օնրատան վագը օլաճագ հալլէրին, քէնտիսինի, Սրրպիայա վէ Գարատաղա վէ Պուլկարիսթանա գարշը միւտաֆայէ գալգրշմաղա մէճպուր իթմէյէճէքլէրի նէ՞ մալիմ։

Ալէմանիանրն, Ինկիլթէրրանրն, Ֆրանսանրն, վէ Իթալիանրն, տէվլէթի Օսմանիէյէ կէօսթէրտիգլէրի թէէմինաթրն խալիսէթինէ տախի չիւրհէ իթմէք իսթէյէմէյիզ։

Պու տէվլէթլէրին, մէյտանը միւնազատա տօղրուտան տօղրու քէնտի մէնֆաաթլարընա տօգունանճագ պիր իշլէրի եօգ տրը։ ֆագաթ էկէր Պէրլին Ահտանամէսինին Էվրրաայի Շարգի ճիհէթինէ թէպիմի օլան թէրթիպաթը պիր թէպտտիւլաթտա գարար գըլանագ, վէ Բուսիա վէ Ավսթրիա տէվլէթլէրինին տախի պու թէպտտիւլաթտա մէտխալլէրի օլանագ իսէ, տօղրըտան, Ալէմանիայա, Ինկիլթէրրայա, Ֆրանսայա, վէ Իթալիայա թէալիւգլէրի պուլունան հալլէր զուհուրա կէլէճէյի տէ թապիի տէյի՞լ մի տիր։

Սրրպիանրն, Եունանրն, Գարատաղրն, վէ Բուսմանիանրն հարէքէթէ կէլմէք մէճպուրիյէթլէրինի, վէ հէր պիրինին քէնտի արգալարրընտան տախի կէմի չէքէր վարօր կիպի պիրէր պէօյիւք տէվլէթի չէքիշտիրէրէք ագընթրեա գաբարրրաճագլարը վէ պիրիպիրլէրինէ չաթրշարրաճագլարը գօրգուսունո՞ւ նէ եաբալրմ։

Պունլարրն քեաֆֆէսինին խտախի էօնիւ բէք գօլալրգլա ալընապիլիր։ ֆագաթ մասքէլէր քեամիլէն աչաղ ալընրզ։ թէքմիլ խալիսէթլէ արպետայա պիր թէսվիյէ չարէսի տիւշինիլիր իսէ։

Պու խալիսէթ էվվելինտէն մէվճուտ պուլունսա, Բուսէլիի Շարգիտէ հալը սապրգը իպգա էյլէմէք իչիւն, եալընրզ 10000 նէֆէր Օսմանլը ասաքիրինին մուհարպէ իթմէք տէյիլ։ իլա եալընրզ Պալգանլարա գատար պիր ասքէր կէչիտի իճրա էյլէմէյէրի քեաֆի իտի։

Օնպէշ կիւն, վէ նիհայէթ նիհայէթ պիր այ զարֆընտա, կավրիէլ բաշա, եախսա Պապը Ալինին թէնսիպ իյլէտիկի տիկէր պիր խրիմթիան բաշա։ Ֆիլիպէտ եէրլէշիպ, պիթիւն Էվրօբանրն զայպ իթմիշ օլտուղու իսթիրահաթը գալպինի եէրինէ կէթիրէպիլիր իտի։

Շիմտի Էվրօբա տէվլէթլէրի իլգ իշի պրագբպ։ իքինճիսինէ սարբլմաեը միւրաճճահ ատտ իթմիշլէր տիր։ գօնֆէրանս գուրաճագլար։ պիր համլէտէ էսէրի պիլէ գալամա։ եաճագ պիր շէյի ուզաթմագ իչիւն տիւշինէճէճքլէրինի տիւշինէճէճքլէր։

Տիւշինէճէճքլէրի շէյ նէ՞ իմիշ։ էվվել պէ էվվել վազիֆէյէրինտէն պուլունմուշ օլտրը կիպի իսեանը մահվ իթմէ՞ք մի, եօգսա պիւսպիթիւն մահվ օլունապիլէն պիր իսեանրն քէնտի հուտուտունտան տիշրը եաբրլմասրը մէնն իթմէք մի։

Հա՞նկը թարիգ տահա գրսսա, վէ հա՞նկը թարիգ տահա գաթի իտի։

Ֆագաթ տէվրիմիզ մասքէլէր տէվրի տիր։ գրսսա վէ գաթի թարիգլէր տախի, մասքէլէրէ բէքտէ մուվաֆֆէգ կէլէմէյօրլար։

Պու հալլէր, Պալգան շէպիհճէգիրէսինին նէ թէհլիքէլի պիր օճագ օլտուղունու իսպաթա քեաֆի սաբելամազլար իսէ, տահա պաչգա նէ՞ իսպաթ խէեալ օլունապիլիր։

Ինկիլիզ Սէրպէսթիյէթ ֆըրգասը հէր նէ տէր իսէ տէսին, էկէր Լօրտ Գիգրնաֆիլտին վէ քէնտի մուավինի վէ էլան պէրհաեաթ վէ հէմտէ ինկիլթէրրա տէվլէթինին ուժուրը պաշրնտա պուլունան Լօրտ Սալիզպէրիին. թէհլիքէլի պիր Պուլկարիսթանրն վիճուտինի պիսպիսիթիւն մէնն իտէմէտիլէր իսէ, հիշ տէյիլ իսէ, մէզքիւր վիճուտին օրթա օրթաեա եարըլըպ գուվվէթի հուտուտ թահթընա այնմասը թէտպիրինի վիճուտէ կէթիրտիլէր։

Ֆագաթ, պու կիւն այնի Լօրտ Սալիզպէրինին իտարէսի թահթընա պուլունան Ինկիլթէրրա էհալիսինին պիր գըսմը տա, Պուլկար պիրլիրինէ մէյեալ կէօրիւնիւեօր իմիշ։

Եալընրզ չունա թէչէքքիւր իթմէյիրիզ քի, հիշ տէյիլ իսէ պունլարրն եիզլիունտէ տախի մասքէ պուլունմադտա տէյիլ տիր։

Իշ սէնէ մուգատտէմ քէլէսինէ պահա քէսիմիշ օլուպ, ճանի վէ խապիլէրին էն մահիրի պուլունան Մարքի տը Սէն-Մէքզանտան պահա օլունաճաղընը հաքիմ ֆարգ իտէրքէ, տտէթա տիւշրը հէյէճան օլտու. չունքի Սէն-Մէքզան հագգընտա սուրէթը լայրգէտ թէպէյիւն իթմիշ օլան Նիյէ Նիյէ ճինայաթտան սօնրա, գրալըն էմրնամէսիյէ օ ալշագ հէրիֆին ագիվ օլունմասընը քէնտի հարիյէթինէ վէ ատալէթէ պիր հագարէթ նազարը լլա պագմագտա պուլունմըշ օլտրզընտան, Տրնի Բօպիւսթէլ միսալի հաքիմ տախի հիւքմտարընն մէրհամէթինէ պիր իքինճի տէֆա տահա սէգավար օլմայաճաղը տէրքեար օլան օ ճանիի մէշհուրէ դալէպէ իտեճէյինտէն տալայը մէմուն վէ մէսրուր օլմագտա պուլունմըշ իտի։

Հաքիմ՝ Տրնի Բօպիւսթէլին իֆատաթընը քէմալը տրգաթ իլէ տինլէտիքտէն սօնրա, Գօնթ վէ Գօնթէս տը Բահօն ալէյհլէրինտէ՝ Մարքիզ տը Շավինեի թարաֆընտան իգամէ օլունան իքի տավայա տախի լայրգը վէճհ իւզրէ վագթ պուլունտրը ճիհէթլէ, իֆատաթը մէղքիւրէյի հէնուզ քեամիլէն տինլէմէքսիզլին տավայը հէմտ իլամէ գալգրշտը։

Մարքի տը Սէն-Մէքզանա եազըմըշ օլան մէքթուպրն Մարքիզ տը Շավինեի թարաֆընտան եազըմըշ օլտրը վէ Մարքի իլէ Մարքիզին Գօնթէս Մարի տը Բահօնը մէյտանտան գալտրբարագ, միթթէֆիգն վէ միթթէհիտէն թիմարխանէյէ աթտրբմըշ օլտրգլարը, վէ Գօնթէսին թիմարխանէյէն սավուշմուշ օլմասը հասէպիյլէ, հագիգաթը հալին մէյտանա չըգաճաղը, վէ եէնի պիր ճինայէթ տահա իշլէյէրէք, իլգ ճինայէթլէրինին իւզէրինի էօրթամէք իսթէտիքլէրի վէ պու պապտէ Մարքիզ Օլէնրին Մարքիի մուավենէթէ չաղրտրտրը աշքեար սուրէթտէ զահիրէ չըգտը։

31

Մարքիզ տը Շավինեինին Մարքի տը Սէն-Մէքզանա եազըմըշ օլտրը մէքթուպ հէր իքիսի ալէյհինտէ տախի իսալթը միւտաֆայա քեաֆի պիր վարագա իտի իսէ տէ, պու մէքթուպ մէյտանտա պուլունմատրզընտան, տտաթէթին զահիրէ չըգարըլմասը իչիւն հէր իք

տան թէքլիֆ օլունճաղը մէվսուգէն սէօյլէնիկինտէն, միւշարէլէյէ՝ Գուլկարլար նէգտինտէ ավամբէսէնտ օլմագ վէ հիչ տէյիլ իսէ պու սուրէթտէ պիր տէրէճէյէ գատար աթինին թէէմին իթմէք էֆքէարը իլէ չու արալըգ պիր խայլը սէյահաթ իտէյօր։

Վարնատան Ֆիլիպէյէ վէ Ֆիլիպէտէն Սոֆիյա ավ Թըրնօվայա չիմտիլէ գատար պիր գաչ տէֆալար ազիմէթ իտիւպ, ավամ նագարընտա ղայրէթը ճէլլիյէտէն խալի գալմայօր իսէ տէ, իսթիգպալի խուսուսունտա պու վէճճիլէ թէլաչ ու էնտիչէսինի տախի կէօթէրիյօր։ Միւշարէլէյէհին հալը միւչքիլինտէ քէնտիսինէ նասիհաթ իլէ մուավէնէթ իթմէք իւզրէ Էվրօպատաքի պիրտէրլերինտէն բրէնս ժօզէֆ տը Պաթէնպէրկ Ֆիլիպէյէ մուվասէլէթ էյլէմիշ տիր։

Սըրպլըլար՝ Գուլկարիսթանըն իթթիհատը իլէ մուվազէնէի սիյասիէթինին տիւչրը խալէլ օլաբղընը իտտաա իթտիքլէրինտէն, քէնտիլէրինի իսքաթ իթմէք իւզրէ Սըրպիսթան մէնաֆիինի վիգայէթէն վիտին ճիհէթինտէ Թունա սէվահիլինտէ վէ եաիսա Սոֆիա թարաֆլարընտա Գուլկարիսթանտան պիր ազ մահալին Սըրպիսթանա թէզքիր օլունաճաղը միւթէվաթիր իսէ տէ, իչպու չայիալարըն Սըրպ մէնպալարընտան նէյը ալընտըղը վէ գարինը սըհհէթ օլամայաճաղը վարիտը խաթըր տրր։

Գուլկարիսթան գըթաբ՝ մէմալիքը տէվլէթը Աւիյէտէն օլարղը ճիհէթլէ, Գուլկարիսթանտան վէլէվ պիր ազ օլսուն պիր մահալին Սըրպիսթանա թէրքինտէ միւնասէպէթ օլամայաճաղը կիպի, պու մատտէ՝ Սըրպլըլար իլէ Գուլկարլար պէյնինտէ մուհարէպէյի միւնթիճ օլապիլէճէկինտէն, սիվիէրանըն պէօյլէ պիր թէտպիրի թէրվիճ իթմէյէրի իհթիմալէն կէօրիւլմէզ։

Գուլկարիսթան հիւքիմէթի՝ չիմտիյէ գատար տէվլէթը Աւիյէյէ վերկի իթա մէ տույունը ուժամիյէտէն հիսսէսինի իյիա իթմէմիշ օլարղընտան, տէվլէթլէրին պու տէֆա իշպու մէսէլէյէրի տախի նազարը իթիպարա տալբա, հուգուգը Օէնիյէյէ վէ Գէրլին մուահէտսինէ թէվֆիգէն ֆասլ իտճէճէյլերի մէվսուգ խապէրլէրտէն տիր։

* * *

Թ. Հ-էյէ-ՆԷն Էտիրնէտէն ալարղը պիր մէքթուպտան աթիտէի ֆգալարը նագլ իտէրիզ։

Շարգի Ռումէլիտէն Մուսթաֆա բաշա Թարիգի իլէ Էտիրնէյէ միւվասէլէթ իտէն իթֆաիյէ ալայը գոմանտանը Զէյէնի բաշանըն մախտուսը Մ. Անտօրտան Շարգի Ռումէլիինին ահվալինէ տաիր ալարղըմ մալիւմաթը արզ իտէճէյիմ։

Գուլկարիսթան բրէնսի Ալէքսանտրը իլի կիւնէ գատար Գուլկարիսթանա հարէքէթ իտճէյլի հագգընտաքի ռիվայէթ սահիհ օլմայրզ, էյլէվմ Ֆիլիպէտէ օլտուղը, վէ պիր գրբմբզը իւնիֆորմա իլէ սօգագլարը ալէթթէվալի տօլայրզ, Գուլկարլար բրէնսի կէօրմէյէրի իլէ եէրլերէ գարանրզ եիւզ վէ կէօղլէրինի թօբրագլարա սիրմէքտէ օլտուգլարընը Մ. Անտօր սէօյլէյօր։

Գուլկարիսթանտա կէնճ գըզլարտան իպարէթ օլարագ պիր թապուր թէչքիլ օլունմըշընը վէ պունլարա մուգապիլ կէնճ վէ քիչիք Գուլկարբգլարըն տախի պիր թապուր թէչքիլ էյլէտիքլերինի Մ. Անտօր կէօրմիւշ տիր։ Գուլկար վէ Շարգի Ռումէլի ասքէրլերինին կէօյիսլէրինտէ «եա հուրրիյէթ եա էօլիմ» իպարէսիյլէ իշարէթլէր օլտուղը։ վէ ֆագաթ ասքիրը Շահանէնին օրայա տուխուլի իհթիմալինտէն տօլայր։ ֆէվգէլուլայէ պիր հէյէճան մէվճուտ օլտուղը տա ճիմլէի մէշհուտաթտան տրր։

Ֆիլիպէտէն Հարմանլը սթասիօնը նա գատար չըմէնտրֆէր խաթը նէզարէթը տաիմէ ալթընտա օլուպ, միւթէվալիէն գօլլար կէզմէքտէ օլտըղը կիպի։ Մուսթաֆա բաշատաքի գուվվէի Օսմանիյէյէ գարշը բրէնս Ալէքսանտր իլէ Վիէննատա իճրա օլունան պէօյիւք մանօվրալարտա պուլընմըշ օլան Պարօն Գրոն նամընտա պիր Ալէման հ-որ եիւզպաշը-ընը՝ շիմտիքի հալտէ միրալալըգ բիւթպէսի իլէ գօմանտասը ալթընտա 10000 կէօնիւլլիւ իլէ 7000 գատար նիզամիյէ ասքէրի օլտուղընը։ վէ Ավսթրիա գօնսօլօսընտան ալտըղը մալիւմաթա նազարէն, պու կիւլէրտէ բուէսսատի էյգբյատան Գարատաղը ՇԷյհուր Նիգօ Բավլովիչին Շգօտրա։ Սէլանիք վէ Բիւրգէրին ճիհէթլէրինտէն թօբրատըղը 2000 կէօնիւլլիւնիւն տախի վիւրուտ իտէճէկինի, վէ պու իթթիհատ եօլունտա Գուլկարլար հիչ պիր տէվլէթին նասիհաթընը գապուլ իթմէյէրէք հուսուսը իթթիհատ իչիւն քեաֆֆէսի ֆէտտահ ճանա հազրը պուլունտըղընը Մ. Անտօր սէօյլէյօր։

* * *

Մուսթաֆա բաշատան ալընան սօն խապէրլէրէ կէօրէ, Գուլկարլարընը գուվվէի ասքէրիյէսի խաթթը՝ էտիրնէ իլէրիսինտէ 38ինճի քիլօմէթրոտան պէտ իտէյօր։ Մահալը մէզքիւրտէ պիր գաչ սահրա թօբու իլէ 9-10000 ասքէր պուլունէյօր։ Խասքէօյտէ տախի 16000 նէֆէրիք պիր իքինճի գօլ թէհշչիւտ իթմիչ օլուպ, մէզքիւր գօլ՝ չատբրլար ալթընտա իգամէթ, վէ 3 քիլօմէթրօ ճէպհէյի մէվգիի իշղալ իտէյօր։

Շարգի Ռումէլիտէ պուլունան տիկէր ասքէր գօլլարընը մրգտարը մէվճուտը վէ իշղալ իթտիքլէրի մէվգիի հագգընտա մալիւմաթ եօգ իսէ տէ, չուրասը մուհագագ տրր քի, Գուլկարլար՝ Էվրօբա մուվաճէհսինտէքի մէսուլիյէթի տիւչունմէյէ պաշատգլարընտան, վէ թահթը սիլահա ալընան քէսանա տիւգկիւն մասչ վէրիլմէյիպ լէվգիմաթ տախի մէֆգուտ օլտընտան, Գուլկարլարն իլգ չէվգ ու խահիշի մէյուսիյէթէ միպպէտտէլ օլմուշ տրր։

Եօլարընն ֆէնալըղընտան էրզգթէտարիքի տիւչարը միւչքիլաթ օլմագտա, վէ միլիս ասքէրի իլէ 45 000 կէօնիւլլիւնին թասիւչինէ կիւնտէ 600 000 ֆրանգ սարֆը լազմ կէլտիկինտէն, բարաճա տախի միւզայէգա հրսս օլընմագտա իմիչ։

* * *

Էտիրնէտէն եազըլտըղընա կէօրէ, Շարգի Ռումէլիյէ մախսուս օլուպ 40 000 լիրա գրյմէթինտէ պուլունան էմթաահ թիճճարիյէ՝ չրմէնտրֆէր սթասիօնընտա մահֆուզ պուլունուրյօր իմիչ։

Էտիրնէ իլէ Սարբմպէյ վէ Թըրնօվա իլէ Եամպօլու պէյնինտէ չրմէնտրֆէր միւվարէտաթընըն միւնգաթի օլմասընտան նաչի, Շարգ չրմէնտրֆէրի գումբանեասը՝ եէվմիյէ 250 լիրա զարարա տիչարը օլույօր իմիչ։

* * *

Պէլկրատտան ալընան խապէրլէր՝ Սըրպիսթան հիւքիմէթինին թէտարիքեաթը հարպիյէտէն ֆէրաղաթ կէլտիկինէ տաիր զուհուր իտէն հավատիսի թաստիգ իթմէյօրյար։ Պիլաքս Սըրպիսթան հիւքիմէթի՝ ասքէր թէտարիք ու թէպլիհինէ թէտարիճէն տահա գիրատ էրմիյէթ վէրմէքտէ իմիչ։ Իլմը իլահի թալէպսի՝ ասքէրէ ալընմալարընը թալէպ իթտիքլէրի կիպի, մուալիմլէր տախի քէնտի իհթիյաթ սանտըղընտան հիւքիմէթէ մէպալիղը քիւլիյէ իթա իտէյօրյար իմիչ։

Պիճիմէյէ մէքեաթիպ չակիրտանընտան բէք չօգալարը կէօնիւլլիւ եազըլմայա պէյանը արզու իթմէքտէ իմիշլէր։

* * *

Ռուսիա տէվլէթինին Պէսարապիա հուտուտընտա ասքէր ճէմ էյլէտիկի պիր գաչ տէֆա եազըլմըշ վէ թէզիպ օլունմըշ իտի։

Կէչէն ճումա կիւնքի Թարիխլէ Օտէսատան չէքիլէն պիր թէյէկրաֆա կէօրէ, խապէրը մէզքիւր՝ սահիհ օլուպ, ֆագաթ մահալը մէզքիւրտէ ասքէր ճէմի՝ չու սօն կիւնլէրտէ Պէնտէր նամ մահալտէ իճրա օլունան պէօյիւք ասքէրի թալիմէրինին իճապաթրնտան իմիչ։

ՊԱՏԱՄԻԱՆ

ԱՐԱՄԵԱՆ ԵՐԿՍԵՌ ՎԱՐԺԱՊԵՏԻ ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳՐՈՅՆ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԵԱՆ

(Տես Ազ-Լէլ, 12 սեպտ. 1885)

Յօդուածին Թուականն է 10 սեպտեմբեր 1885 Գատրգիւղէն գրկուած Գ. Հ. ստորագրութեամբ։ Շատ երկար գրութիւն մ'է՝ լի ընդարձակ խորհրդածութեամբք, որոց մէջէն միայն երեք գլխաւոր կէտեր դիտողութեան առնելով պիտի պատասխանեմ ըստ կարի համառօտ։

1. Հնգամեայ փորձառութեան արդիւնք եղող կանոնագիր մը չկրնար ամենագործադրելի կամ վնասակար ըլլալ։

Գուցէ այդպէս ըլլայ երբ խնդրոյն մէջ երեսպաշտութիւն մտնէ։ Բայց Գ. Հ. էֆ. ապացուցանելու համար թէ հին կանոնագիրն անգործադրելի և վնասակար չէր՝ կրնէ թէ նորա թերութիւններն ոչ ոք էր նշմարած, ո՛չ թաղ. խորհուրդն զոր կը հարուածէ իւր ջատագոված հին կանոնագրին մահուան վճիռն արձակելուն համար, և այն ծնողք զորս ոչ-հեռատես պատուանունով փառաւորելու չվարանիր բնաւ։ Եթէ հին կանոնագրին մէջ այդպէս անընտրող թաղ. խորհրդոյ և այդպիսի անհեռատես ծնողաց թերութիւն չնշմարուն զօրաւոր ապացոյց կը համարուի նորա գործադրելի անվնաս և անթերի ըլլալուն, արդարև խիստ ողորմելի գաղափար մը տուած կըլլայ թէ իւր անքան գովասանած կանոնագրին և թէ իւր տրամաբանական հմտութեան վերայ։ Այսպէս իւր հակասական ջատագովութիւնն չնպաստէր որ և է գաղափար մը տալու այդ կանոնագրին նկատմամբ։

2. Վարժարանն պարտք ունի։

Սա այնպիսի կարևոր կէտ մ'է որ արժանի է բոլոր թաղեցւոց ուշադրութեանն։ Եթէ այսպէս մասնաւոր յիշատակութեան արժանի գումար մ'է եղած պարտքն, հաւանական չէ որ արդի Հոգաբարձութեան եռամսեայ պաշտօնավարութեան հաշուոյն ըլլայ։ վերջապէս հին պարտուց կարգադրութեան համար եղած պարտք մը կինայ ըլլալ։ Պարտք իրօք կայ և եկամտից սովորական աղբիւրքզայն վճարելու անբաւական ըլլալու են ի հարկէ որ մասնաւոր տոմսակաց բաշխմամբ դրամ մուրալու եղած են թաղին մէջ։ Ահա արդիւնք Գ. Հ. էֆէնտիի յանչափս գոված հին կանոնագրին և նորա ժամանակին։ այն ատեն լաւ էր։ երբ վարժարանին ելմուտն ամբողջ մի թոչակաւոր պաշտօնէի էր յանձնուած, յայնժամ և յայնժամ միայն Արամեան վարժարանն ևս Հայ վարժարանաց լաւագոյններէն մին եղած կըլլար։ Այո՛, երանելի օրեր էին անոնք, երբ սոսկ թոչակաւոր պաշտօնեայ մը իւր կամքն իբրև պատգամ ընդունել կուտար Հոգաբարձութեան մը որ իւր «փորձառութեան վերայ հիմնուած և տարիներէ ի վեր գործադրած կանոնագրովը» այդպէս պահանջելու իրաւունք տուած էր իւր պաշտօնէին։ Այս պայմանաց ներքև գտնուած պաշտօնավարութենէ մը ուրիշ արդիւնք չէր ակնկալուէր, և կելնեն հրապարակաւ գուժելու թէ վարժարանը պարտք ունի եղեր։ Երբ թաղեցւոյն անտարբերութիւնն տիրել կուտայ թաղին մէջ այն սկզբունքը թէ անկարգութիւն է թաղին երբ վարժարանն հազար ոսկիէն նուազ ծախք ըլլայ։ ինչո՞ւ հազար ոսկիէն նուազ ծախք ըլլայ։ ինչո՞ւ հարատին բեռն աղքատը չկրէ։ Այդ իսկ է անտարբերութեան և անհոգութեան վիճակեալ դատակնիքն, արժանաւոր ճակատագրին։ Ծանօթ էր ինձ թաղին անարգ դիրք մը չտալու այդ նշանաւոր սկզբունքն։ արդիւնք այն ոգւոյն որ ժամանակէ մ'ի վեր կառաջնորդէ յետսամիտ կուսակցութեան պաշտօնասիրաց ոմանց որոց կարևոր գործիքն ըլլալ կը թուի Գ. Հ. էֆէնտի։ սկզբունք մը որ հին կանոնագրին և նորա ժամանակին անընտիր ջատագովութեան պատրուակեալ ձևին տակ միայն կարելի էր հրապարակ հանել։ այնպէս գրրոդի մը պէտք կար և նա ալ գտնուեր է յանձին Գ. Հ. էֆէնտիի։

3. Քննչաց կատարած այս տարուան քննութիւնք խղճի մտաք և խնամք չեն կատարուեր։

Եւ ինչո՞ւ, վասն զի սովորութիւն է եղեր խղճի մտաք ըլլալ այն քննութիւնք միայն, որք քննիչ դատաւորաց (ինչպէս կրսէ Գ. Հ. էֆէնտի) միջոցաւ չըլլան, այսինքն նոյն իսկ դասախօսաց միջոցաւ կատարուին քննութիւնք։ գուցէ Գ. Հ. էֆէնտիի հսկողութեամբն։ արդարեւ թաղն այդ խաղն ալ վայելեց հինգ տարիներէ հետէ։ երջանիկ տարիներ ուր թաղին մէջ ոչ ոք կը կասկածէր երբ քննութեանց արդիւնք միշտ գոհացուցիչ կը հռչակուէին և կրսէին թէ ծնողաց դիւրազգացութիւնը չվիրաւորելու համար հարկ է այնպէս ընել։ երբ դասախօսք անձամբ քննեն և զորօրինակ Գ. Հ. էֆ. հսկէ, երբ այս եղանակաւ թաղեցւոյն ներկայութիւնն անօգուտ և գուցէ վնասակար ցոյց տրուի, երբ քննութիւնք լիովին արդարացնեն դասախօսաց և աշակերտաց փոյթն ու եռանդը, քննութիւնք այն ատեն միայն խղճմտաբար և խնամօք կատարուած կը լինին եղեր։ թէ ինչո՞ւ ծնողաց կամ քննչաց ներկայութիւնն այդքան մերժելի միջոց մը կը համարի Գ. Հ. էֆէնտի, նոքա միայն կրնան հասկնալ որոց ծանօթ է Գ. Հ. էֆէնտիի անցեալը։ հոն է թերեւս այդ դրութեան գաղտնիքը։

Այսչափը միայն բաւ է ցուցընելու թէ այդ յօդուածն ինչ ոգւոյ և ինչ սկզբանց ծնունդ է։ իսկ միւս կէտերուն պարունակած բաղմադիմի հակասութիւնք բաւական հաւաստիք են թէ նոքա ևս մանագիտական տեսակէտով կանոնաւոր քննութեան մը չպիտի կարողանան դիմադրել և ես այդ քննութիւնը կը թողում առ որ անկ է։

Գ. Հ. էֆ. վարժարանին արդի տեսչին գիտնական համոզմանց ակնարկութիւն մը կընէ՝ զարմանք յայտնելով թէ մարդոց կապիկներէ սերած ըլլալն ինչո՞ւ ուսանողաց չը քարոզէր։ Ամեն համոզում ճշմարտութիւն մ'է գոնէ զան ունեցողին համար։ բայց ես խօսք մը կամ գոնէ բառ մը չը տեսայ Գ. Հ. էֆ.ի ամբողջ յօդուածին մէջ համոզուելու համար թէ ինքն ևս այդ վարդապետութեան կուսակից չէ։

Ցաւալի է յիրաւի որ գիւղիս վարժարանը Ցնօրէնի կողմէ բնաւ լաւագոյն բաղդի մը վիճակած չէ։ Արդէ Հոգաբարձութեան նոր պաշտօնի կոչուած օրերն էր, անդամք Գատրգիւղի չոգենաւն հաւաքուած կը խօսակցէին և ես մօտէն ունկնդիր էի՝ երբ վարժարանիս տնօրէնը Գ. Զաքարեան էֆ. (որ մականուամբ Հազարեան ալ ըսուին իմացած եմ) գալով խօսակցութեան մասնակցեցաւ՝ մինչ խօսքի նիւթ եղած էին հրաշքները։ և միշտելով առարկեց թէ հրաշք այնպիսի դարուց վարդապետութիւններէն են ուր բընական երևութից կարգէն չըլլայնին զօրեղապէս ապացուցանելու միջոցը կը պակսէր։ այսինքն թէ հրաշք տարակուսելի են։ յայնժամ ես ինքս լսեցի հոգաբարձուաց մին, որ իւր մէկ պաշտօնակցին կըսէր «եթէ ըսածը ճշմարիտ իսկ ըլլար՝ իւր պաշտօնը չէր ներէր այդպէս խօսելու»։ Եւ Հոգաբարձութիւնը զարմանք չը յայտնեց տնօրէն էֆէնտիին այդ վարդապետութիւնն Արամեան վարժարանի ուսանողաց չքարոզելուն, այլ պարզապէս արտաքսեց վարժարանէն, և շատ լաւ ըրաւ։

Այս արտաքսման հետևութիւնը չէ անչուշտ որ վարժարանին աշակերտք սկսած են ցրուիլ։ երբ վարժարանին իրաց և գործոց անխնամուտ ոք ներկայ գտնուի մի բարձրագոյն և իւր հասկացողութենէն վեր դասախօսութեան և աւարտած պաշտօն դիտողութիւն ընէ նոյն իսկ ուսանողաց ներկայութեանը թէ ինք բան մը չհասկցաւ՝ արդեօք աշակերտք կրցա՞ն բան մը հասկնալ, այն ատեն հարկաւ թէ ուսուցչին վարկը կը նուազի յանիրաւի և թէ աշակերտաց համարումը կը վերնայ դատարակին վրայէն, և այս համարման պակասութիւնը արձագանք գտնելով և ստուարանալով ծնողաց դատողութեան առաջ, բնականապէս վարժարանին խանգարման և գուցէ խպառ կործանման հետեւանքը կարտադրէ։

Եւ այս իսկ է այժմ վարժարանին վերհասս վտանգը։

Կը մնայ Գ. Հ. էֆէնտիի այն ըսածը թէ վարժարանին հոգաբարձութեան աշխատակցութեամբը խմբագրուած է այդ նոր կանոնագիրն, զոր օգոստոսի 25ին ցրուեր են թաղեցւոյց։ բայց խնդրոյն այդ մասն ալ հակառակ իմաստով կը պարզուի հոգաբարձութեան առ տեսչութիւն վարժարանին ուղղած 17 օգոստոս 1885 թուականաւ մէկ պաշտօնագրովը, որոյ ճշգրիտ պատճէնն մի քանի շաբաթ առաջ բաղդովի ձեռքս անցած էր և է հետևեալն։

«Մեծ. Ն. Տաղաւարեան էֆ. Տեսուչ Արամեան երկսեռ վարժարանին Գատրգիւղի։

«Նկատելով որ արձակուրդի համար որոշուած միջոցը լրանալու մօտ է և լաւագոյն այն է որ յառաջիկայ երկուշաբթի օգոստոս 26, իբրեւ սեպտեմբերի սկզբին ամենէն մօտ շաբաթագլուխ օրը, վարժարանը բացուի վերստին, ուստի կը փութամք յանձնարարել հետեւեալ կարգադրութիւններն յանպապաղ գործադրութիւն։

«1. Վարժապետական ժողով մը գումարել և ազդարարել բոլոր ուսուցչաց որ նախորդ Հոգաբարձութեան կանոնագիրն առ այժմ ի գործադրութիւն պիտի մնայ, սա բացառութեամբ որ ուսուցչաց բացակայութեանն համար փոխանակ ամսականին այն համեմատութեամբ կարելու նախ բանաւոր պատճառաւ բացակայ ըլլայնին պիտի ըստուգուի և ապա ըստ այնմ պատժական տնօրինութիւն պիտի ըլլայ։

«2. Թոչակաւորաց ցուցակէն քաշել բոլոր այն աշակերտաց անունքը որք ամենէն աւելի ետ մնացած են թոչակաց վճարման մասին, և նոցա ծնողաց յարմարագոյն ոճով գրուած մասնաւոր նամակաւ հրաւէր կարդալ վաղ ընդ փոյթ իրենց պարտքը վճարելու։ Սա նամակը պէտք է միայն Հոգաբարձութեան պաշտօնական կնքովը կնքուած ըլլայ, զոր Ձեզ յանձնած եմ իբրեւ Ցեսչի և որոյ գործածութեան մասին միայն զՁեզ գիտեմք պատասխանատու։

«3. Լաւ հասկցնել երկու կողմանց տնտեսներուն որ եթէ երբէք վարժարանին մէջ գողութիւն մը պատահի, իրենց ամսականաւը պիտի տուժեն գողցուած նիւթեղէն և այլ իրին արժէքը։

«Գայով ուսմանց նոր ծրագրին և տեսչութեան պաշտօնի վերջնական կարգադրութեան, ատոնք թէ և տակաւին ուսումնասիրութեան կարօտ ինչ ինչ կողմեր ունին, սակայն ըստ որում իրաց ներկայ վիճակն հարկաւորած է զանոնք առ այժմ այնպէս ընդունիլ, ուստի նոցա թերութիւնները գործադրութեան պահուն ըստ կարի բառնալու մասին մեր տեսութիւնները և նոցա նկատմամբ ապագային ըլլալիք կարեւոր տնօրէնութիւնները մեզ կը վերապահեմք։ Այժմուս ստիպողական գործն է վերոյիշեալ հրահանգաց գործադրութիւնն. մանաւանդ հարկ է տեսնել ընդ փոյթ ծնողաց ուղղուած նամակաց արդիւնքն, որպէս զի Հոգաբարձութիւնս ըստ այնմ տնտեսութիւններն ընէ։

«Այս կարգադրութիւնքս յանձնարարելով յանպատճառ գործադրութիւն, կը յիշեցնեմք որ պատասխանատու էք բոլոր այն բարեկարգութեանց մասին, որոց պարտիք հսկել մինչեւ մեր վերադարձ և յայնժամ միայն կարելի է ձերձ կենալ այդ առժամանակեայ մասնաւոր պատասխանատուութենէն։

Արամեան Երկսեռ վարժարանի Հոգաբարձութիւն

Ատենապետ Ատենադպիր
Ռ. Թէ-Բէ-Ռէան Ա-ոմ Տ-ր-ոյնց

Պոլիս 17 օգոստոս 85

Իմացած էի արդէն որ Հոգաբարձութեան միւս անդամք հրաժարած էին, թէև իբրև թէ հրաժարելուն զՁՆ-ոցած՝ դեռ ևս կը շարունակէին վարժարանի հոգովն զբաղելու. ուստի բնականապէս ըստորագրող երկու տնձինք առանձին էին Հոգաբարձու՝ այս կարեւոր հրահանգները Ցեսչութեան հաղորդելու համար։ Գաւօնագիրը պարզ է և խնդրոյս վերաբերող մասը կարելի է հետեւեալ կերպիւ ամփոփել։

Թէ նախորդ Հոգաբարձութեան կանոնագիրը սակաւին պիտի գործադրուի։

Թէ Ցեսչին ղրկելիք նամակներն ոչ թէ իւր ստորագրութեամբ այլ միայն Հոգաբարձութեան կնքովն պիտի կնքուին։

Թէ ուսմանց նոր ծրագիրն և Ցեսչութեան պաշտօնն ուսումնասիրելու կարօտ կէտեր ունենալով գեռ վերջնական կերպիւ կարգադրուած չեն և այդ նկատմամբ ապագային ըլլալիք կարեւոր տնօրէնութիւնները Հոգաբարձութիւնն իրեն կը վերապահէ։

Վերջապէս ոսոն պաշտօնագրին բուն իմաստն այն է թէ Ցեսուչն «առժամանակեայ է» և նոր կանոնագիր ու ուսմանց ծրագիր տակաւին ուսումնասիրութեան կարօտ որով և «տհաս» են յաչս ստորագրողաց պաշտօնագրին։

Գատրգիւղ Գ. Ե.
17 սեպտեմբեր 1885

ՄԻՒՓԷՖԷԼՊԻԱ

Պէյօղլու սէքէնէսինտէն Ֆրանսըզը բէսսամ Մ. Օժօկ՝ կէչէն կէճէ սաաթ 5—6 բատտէլէրինտէ պիրբէֆիգիյէ պէրապէր վէ արգասը օրբա պիր տէ քիչիճէք քէօրէյի օլաբղը հալտէ Գալեօնճը Գուլլուղընտա վագը խանէսինէ ավտէթ իտէր իքէն, իքի էչխաս՝ բէսսամը մէրգում իւզէրինէ պիչիճում էլլերինտէքի սօքա իլէ վուրմագ իսթէտիքլերինտէ, Մ. Օժօկ՝ սագընը պօքաբը զարարսըզ կէչիրտիքտէն սօնղրա, քէնտիսի գուրչունը պասթօնընը չէքէրէք պիր գաչ տէֆա գուվվէթլիճէ վուրուպ իքիսինի տէ եէրէ տէվիրմիշ, վէ քէօրէք տախի անլերտէն պիրինին իւզէրինէ հիճճում էլ բանթալօնընը պիր բարչասըյլա պիր ազ տա էթինտէն գօքարըզ։ սահիպի վէ անընն բէֆիգի իլէ պէրապէր ֆիւթուրսըզճա էվվէ կիթմիշ, վէ իքի խապիս օրատա սէրիլի գալմըշ տրր։

—

ՕՍՄԱՆԼԸ ՊԱՆԳԱՍԸ

1885 ՕԳՈՍՏՈՍ 31 ՊԻԼԱՆՉՕՍԸ

ՄԱԹԼՈՒՊԱԹ

		Ղրուշ	
Խսհամ—Սէրմայէտէն հէնուզ ախզ օլունմամըշ էսհամ		550,000,000	
Սանտըգ	Մթամպօլտա	57,870,960	16
	Շիւպէլէյրտէ	55,442,965	2
Սանտըգտա պուլունան սէնէտաթ		486,119,308	16
Խազինէի Հիւմայունուն հիսսպաթը ճարիյէսի—Պանգանըն զիմէմաթը		664,824,114	4
Միւխթէլիֆի հիսսպաթը ճարիյէ—Պանգանըն զիմէմաթը		257 397,159	23
Խսհամ վէ էմմաա իւզէրինէ իգրազ օլունան մէպալիղ		117,868 995	13
Էմլաք վէ էչխա		8,888,127	21
Միւթէնէվիա		3,766,709	15
		2,202,178,337	30

ՏՈՒԳՈՒՆԱԹ

Սէրմայէ		1,100,000,000	
Թէտավիւլտէ պուլունան սանդնթալար	Մթամպօլտա	42,105,200	
	Շիւպէլէյրտէ	»	
Իսսէնէճէք գամպիո		119,728 658	20
Խազինէի Հիւմայունուն հիսսպաթը ճարիյէսի—Մաթլուպաթ		1 689 224	
Միւխթէլիֆի հիսսպաթը ճարիյէ—Մաթլուպաթ		492 915,259	58
Մուսպէէն վատէլի տէբօպիթօ		82,119,352	20
Իհթիյաթը մէսխթէլիֆ		514,290,335	
Իսսէնէճէք թէմէթթիւ		4,519 293	
Միւթէնէվիա		44,811,014	32
		2,202,178 337	30

Ալընա մութապագ օլտուղու թաստիգ օլունուր։

Մէ-ոէր
Էմ. ՏԸՎՈ

Մէ-ոէրը --/--գ
ՖՕՍԹԸՐ

ՏԱԽԻԼԻՑԻ

Րէժի գօյնուլարը՝ կէչէն բաղար ազչամը Քիւչիւք Չէքմէճէտէ պիր գաչագ թիւթիւն ֆապրիգասը պա. սարագ 250 գրչէ թիւթիւն իլէ պիր համան զապթ էլէմիչլեր տիր։

Քէզալիք կէչէն բաղար էրթէսի կիճէսի Րէժի տէնիզ գօյճրարը Յա. մարթա սահիլինտէ 120 գրչէ թիւ. թիւնիւ հավի պիր գաչրգ տէրտէսթ էլէմիչլեր տիր։

—Էտարնէ հիւքիւմէթի՝ վիլայէթ. տէն մէյվէ իխրաճը մէճմուլիյէթինի պու քէրրէ լազմ իթտիկի կիպի։ պուղտայ նագլինէ տախի հուբրիյէ. թը քեամիլ իթա էլէմիչ տիր։

Օլթարաֆտան եաղըլտըղընա կէօ. բէ, թունճա քէնարընտա պիր իս. լամ գարբաբ ճէսէտի պուլունուպ, պօղուգ թագըմտան օլան մէրգումէ գարը՝ պօղուլարագ պիր չուվալ տէրտունտէ չայըն քէնարընա վազ օլունմուշ տրը։ Մէրգումէնին գա. թիի՝ կէչէն ճուսատա էրթէսի կէճէ. սի թէվգիֆ օլունմըշ տրը։

—Անատօլը սէվահիլի գարշըսընտա Մագրի նամ ատատա պիր իսլամ խա. նէսինտէ տիւրիւն իճրա օլընտրը էս. նատա. խանէնինէրտիկէի երգրլրպ 4հւ էօրիւմ տէրէճէսինտէ օլարագ 20 քիչի մէճրու Հ օլմուշ տրը։ Մէճ. ըուճիրին միյանընտա մահալլի ճէզա մահքէմէսի միւսթանթիգէրինտէն Մ. Անթուան Յարրաֆի տախի պու. լունուպ, 24 սաաթ սօնրա միթէ. էսսիրէն վէֆաթ էլէմիչ տիր։

—Իզմիրտէն եաղըտրղընա կէօրէ, 5 նէֆէր հայտուտ՝ Զինճիրլի նամ մահալլէ Քիրլի գուլու պէյնինտէ 25 եօյճու սօյուպ, պիր խայը մէպլաղ. լարընը վէ 3 պէկիբէրինի զապ իթ. տիքլէրի կիպի, զէվճէսիլէ պիր տիւրիւնէ կիթմէքտէ օլան Մ. Գա. վաս օղլու նամ զաթը տախի եագա. լալը։ իւզերլերինտէ պուլունան միւճէվճէհրաթը վէ մուսամիլէյինի զէվճէսինին պօյնրնտաքի 4 տիզի ալթունը զապ էլէմիչլեր իմիշ։

Իչպու հայտուտարրն բէխի կէ. չէնտէ իգմիր հապսխանէսինտէն ֆի. բար իթմիշ օլան Աբարթալը իսլա. հիմ նամ չագի իմիշ։

—Պաղարրմրգա արրգ օլան ֆէյսթ. էրը իլէթինի իգալէ իթմէք իւզրէ Ֆրանսատան ճէպ օլընան Մ. Գօթա նամ էհլը մուգուֆ՝ Տէր. սատէթ միւթէվէճճիհէն Բարիզ. տէն հարէքէթ իթմիշ տիր։

—Բուսանիա կաղէթալարրնտա միւնտէրիճ պիր ճէտվէլ կէսրէ, 1882տէ 186, վէ 1883տէ 1203 վէ 1884տէ 360 իսլամ ֆամիլեատ Տօպ. ըուճատան թիւրքիայա հիճրէթ իթ. միշ տիր։ Մէգքիւր թարիխատէն պէ. ըու իսէ հիճրէթ ազալրը տրը։

—Բուսիա սէֆիրինին զէվճէսի Մատամ Նէլիտօֆ՝ Էսպապը սրհիյէ. տէն նաչի պիր վագթատան պէրու Ա. լէքսանիատա պուլունտրը հայտէ պու. քէրրէ Տէրսաատէթ մուվասլէթ էլէմիչ տիր։

—Ճէզաիրը—Պահրը—Ալէֆտա վի. լայէթինին բէսմի կազէթասը՝ թահ. ըիրը նուֆուտատան տօլայը Սիւմպէ. քի վէ սահիր ատալարտա զուհուրա կէլէն հէյէճանը թէսքին օլընը, թահրիրատէն գուրթարագ իչին տաղլարա ֆիրար իթմիշ օլան էհա. լինին ավտէթ իտէրէք թահրիր օլըն. մագտա օլարընը պէյան իտիյօր։

—Աղըլարը գաբալը չիչէլեր իլէ միւսքիրաթ ֆիրուխթրընն չէտիտէն մէնի իլէ, բուխարօրդ օլարագ էօ. թէտ պէրիտէ միւսքիրաթ մաղա. զալարրընն տախի քիչատ իտիմէ. մէսինէ պէզայէթ տրգագթ վէ ի. թինա իտիմէսինէ տաբր կէչէնլեր. տէ Շուրաի Տէվլէթ թանգիմաթ տարիէսինտէն վէրիլէն գարար՝ պա իրատէի ալիյէ պու. քէրրէ տէֆթրը աւտէսինէ թէպլիդ գրընը։ Վէ իչպու էվամիր խլիֆընտա պուլու. նանլարրն միճազաթը մուգարրէր պուլունմուշ տրը։

—Պու. քէրրէ իսկիւտարտա պիր պագրը խրրսրը դումբանեասը քէչֆ օլընը, Գարաճա Ահմէտտէ պու. լունան իգամէթկահը պաստրրը. լարագ 270 գրչէ պագրը վէ 70—80 գրչէ սապան վէ սահրէ քէչֆ օլըն. մշ տրը։ Մէգքիւր գումբանեա պիր Գրբիի իլէ Յրէֆիգինտէն վէ պիր տէ մուհաճիր գարընընտան իպարէթ օ. լուպ, մէգպուրէ գարը՝ նալրն սաթ. մագ պէհանէսիյլէ էվլէրէ կիրիպ սօգագ գաբալարրնն անախթար. լարընը չալմագտա, վէ էվին պիչիմի հագգընտա արգատաշլարընա մալիւ. մաթ վէրմէքտէ իմիշ։ Մէրգուման սորիգլէրին ճիւմլէսի տէ թէվգիֆ օլընմըշ տրը։

—Գանթօլուս նամընտա սաաթ. ըը էսնտիքնտան պիր չախս՝ էվվել. քի կիւն բէսմը կէօմրիւկիւ իթա իթմէքսիզին Գալաթատա էճնէպի բօսֆալարրընն պիրինտէն խաֆիէն ալմրշ օյտուղը 66 գրթա սաաթ մի. նէսինի կէօթիւրմէքտէ իլէն, թէպ. տիլ մէմուրլարը թարաֆընտան կէօ. բիւլէրէք տէրտէսթ օլունմուշ տրը։

Գուլկար տաղը մատէնի հասրլաթընտան 52307 տիրհէմը ճէտիտ 877 քիւսուր սիմ իլէ 493 տիրհէմը ճէտիտ 988 քիւսուր ալթուն՝ կէչէճէք Թրրինը էվվէլին Ցիւն. ճիւ բէնճէնպիհ կիւնիւ նիհայէթ սաաթ 9ա գատար պիմիւզայէտ ֆիրուխթ օ. լունճաղը հիհէթլէ, Թալիպ օլանլարրն եէվմս մէգքիւրէտ տէրգիթօ վէ միթէ. պէր քէֆիլլէրիյէ Օրման վէ Մէտարին մէհիսինէ միւրաճաաթ էլլէմէլերի իխ. թար օլունուր։

25 Իյլուլ 301

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՃՈՒՆ

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումուս մյէ իտարէսի մահիլիթ չիպէսինտէ պէհէր կիւն միւգայէէրի իճրա օլունմագտա օլան աֆիլլզղիր մահիլիթը մուայէն օլան 4 հաֆթա միւտէթը իլանընտան 2նճի հաֆթասը օլան իչ. պու 1301 սէնէսի Իյլուլընդն 23նճի բա. զար էրթէսի կիւնիւտէն իթիպարէն պիր հաֆթա գարթընտա թա. լիպ օլանլարը գրյմէթը մուխամմէնէ. սինին էօչրինէ միւսավի թէէմին ազէ. սիյլէ պէրապէր իտարէի մէգքիւրէյէ միւրաճաաթ իթմէլերի լազըմ կէլիպ, պէ. տէլը մուտճճէլէյէ մահճուպէն սուրէթ վէ սէրկի գապալ օլունմայաճաղը 2նճի սէֆա օլարագ իլան օլունուր։

. . 52 . . 12000.— (1) Զէնպէրլի թաչտա Աթիգ Ալի բաչա մահալլէսինտէ Պայազիտ ճատտէսինտէ թէրպէէն 28 մէթրօ արսատա ֆէվգինտէ պիր օտա վէ թահքընտա պօտրումը միւթէմիլ քեարկիր վէ չէհրի 100 ղրչ. քիրալը պիր պապ պէրպէր տիւքքանըն միլէք մա կէտիք պիր թիւնիւ։

. . 61 . . 8000.— Իւսկիւտարտա Աշ. ճը Քաղը մահալլէսինտէ Պալճը եօղու. լընտա թէրպէէն 76 մէթրօ արսատա 5 օտա 2 սուֆա վէ պիր գույու վէ 70 մէթրօ պաղչէյի միւթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլ։

. . 7 . . 8000.— Ֆրնտրգլրտա Մօլ. լա Զէլէպի մահալլէսինտէ Ճանֆէտա օսգաղընտա թէրպէէն 100 մէթրօ արսատա 5 օտա վէ պիր սուֆա վէ պիր գույու վէ 13 մէթրօ պաղչէյի միւթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիսէսի մահկիւլտէն վէ նըսֆը տիկէրի տախի հիսէտտրը րիզասը իլէ հիսէի մահ. կիւլէ իլէ պէրատէր ֆիրուխթ օլընճաղը։

. . 18 . . 5750.— Թօքգարատտա Քիւրքճի պաշը մահալլէսինտէ Քէմիրլի Գրուն սօգաղընտա թէրպէէն 60 մէթրօ արսատա 3 օտա վէ պիր սուֆա վէ 5004 մէթրօ վէ տէրուճինտէ պիր օտայը միւ. թէմիլ պիր գրթա պօսթան կէտիկէնին 120 սէհիմ իթիպարը իլէ 50 սէհիմ հիս. սէսի։

. . 10 . . 7500.— Իւսկիւտարտա Թէնպէլ հաճի Մէհմէտ մահալլէսինտէ Սէլամի Ալի էֆէնտի ճատտէսինտէ թէր. պէէն 76 մէթրօ արսատա տէրուճինտէ պիր գույու վէ գահրընտա 152 մէթրօ պաղչէյի մ. ւչթէմիլ վէ չէհրի 100 ղրչ. քիրալը մուգատտէմա պիր վէ էլէէմմ 2 պապ ախչապ տէքքանէնին նըսֆ հիս. սէսի։

. . 7 . . 5000.— Թօրխանէտէ Սէ. ֆէր Բէթթիտտա մահալլէսինտէ Պօսթան իչի սօգաղընտա թէրպէէն 91 մէթրօ արսատա ֆէվգինտէ 1 օտայը միւթէմիլ շէհրի 150 ղրչ. քիրալը քեարկիր պիր պապ մաղազանը 3 հիսէտտէն պիր հիս. սէսի։

. . 16 . . 7500.— Զարչուի քէպիր. տէ Ֆէսհիլերտէ Թուղճրլար սօգաղընտա թէրպէէն 13 մէթրօ արսատա շէհրի 240 ղրչ. քիրալը պիր պապ ֆէսճի տիւքքան. նը կէտիկէնին ռուպ հիսէսի։

. . 8 . . 6000.— Լանկա խարիճինտէ Քեսթիպ Գասըմ մահալլէսինտէ Սու Թէ. ըազիսի սօգաղընտա թէրպէէն 76 մէթրօ պիր գրթա մէնզիլ արսասը։

. . 8, 10.] . 20625.— Թօրխանէտէ Սէֆէր Քէթխիտտա մահալլէսինտէ Էօր. թիւ ալթը սօգաղընտա թէրպէէն 228 մէթրօ արսատա 9 օտա վէ 2 սուֆա վէ 2 գույու վէ 152 մէթրօ պաղչէյի միւ. թէմիլ վէ շէհրի 145 ղրչ. քիրալը պիր պապ մէնզիլին 2 գրթա թէմէսիք մուճիպինէ պիր գրթասընն մուայէն մա. հալինին 8 հիսէտէն 6 հիսէտիյէ տի. կէր թէմէսսիքլի՝ օլան մուայէն մահա. լինին քէպալիք 3 հիսէտէն 5 հիսէսի։

. . 15 . . 8000.— Բէյիքխանէ գուր. պինտէ Ուզուն Շէհէտտին մահալլէսին. տէ Թէրզիխանէ սօգաղընտա թէրպէէն 580 մէթրօ սրսատա ֆրուն վէ մահվէն վէ արաա մահալլերինի միւթէմիլ վէ ֆրուն մահալլինտէ շէհրի 20 ղրչ. քի. ըալը ղայր եզ թէրքը թարիզ պիր գրթա էքմէքճի ֆրունը արսասընն 5 հիսէ. տէն 4 հիսէսի։

. . 23 . . 5000.— Գալաթատա Շէ. հիտ Մէհմէտ բաչա մահալլէսինտէ Գա. լաֆաթ Եէրի մէյտանը ճատտէսինտէ թէրպէէն 43 մէթրօ արսատա շէհրի 60 ղրչ. քիրալը քեարկիր պիր պապ մաղա. զանը նըսֆ հիսէսի։

. . 11 . . 2000.— Թարապիատա հա. ճի Վասիլ սօգաղընտա թէրպէէն 70 մէթ. ը արսատա տէբուճինտէ պիր օտայը միւթէմիլ պիր պապ ախչապ մէնզիլ։

. . 5 աթիգ 7 ճէտիտ . . 10666.— Պաղչէ գաբուսընտա չէյխ Մէհմէտ Քէյ. լանի մահալլէսինտէ Պաղչէ գաբուսը ճատտէսինտէ թէրպէէն 13 մէթրօ ար. սատա շէհրի 400 ղրչ. քիրալը վէ պիլա հավա պիր պապ սարրաֆ տիւքքանը կէտիկէնին 12 հիսէտէն 2 հիսէսի։

. . 74 . . 500.— Գօճա Մուսթաֆա բաչա գուրպինտէ արապանը Պայազիտ մահալլէսինտէ Սիլիվրի գաբուսը ճատ. տէսինտէ թէրպէէն 60 մէթրօ պիր գը. թա մէնզիլ արսասը։

. . 15 . . 1000.— Գալաթատա Ա. բաչ Ճամի մահալլէսինտէ Աֆմաճա սօ. գաղընտա թէրպէէն 56 մէթրօ արսատա շէհրի 100 ղրչ. քիրալը վէ ֆէվգինտէ 2 օտայը միւթէմիլ պիրի ախչապ տիկէրի քեարկիր մուգատտէմա իչքէնպէէն վէ էլէէմմ բաչանը տիւքքանը կէտիկէնին 120 սէհիմ իթիպարը իլէ 18 սէհիմ հիս. սէսի։

. . 10 . . 7000.— Շէհր Լիմինինտէ Տէնիզ Ապապ մահալլէսինտէ Գոլ Գաղը սօգաղընտա թէրպէէն 546 մէթրօ տէ. բուճինտէ պիր գույուը վէ 580 մէթրօ պաղչէյի միւթէմիլ պիր պապ ախչապ եէմէնէսի ֆապրիգասընը պէհթինիւ։

. . 15 . . 2500.— Զարչուի քէ. պիրտ Եէչիլ Տիրէք սօգաղընտա թէր. պէէն 13 մէթրօ արսատա շէհրի 20 ղրչ. քիրալը քեարկիր պիր պապ եօրկանը տիւքքանը կէտիկէնին նըսֆ հիսէսի։

. . 17 . . 5750.— Գաբրՙ բաչատա Ճամիի քէպիր մահալլէսինտէ Զիվիճիլ. ը սօգաղընտա թէրպէէն 121 մէթրօ արսատա 1 օտայը միւթէմիլ վէ սէնէվի 1200 ղրչ. քիրալը պիր պապ քէօմիւրճիւ մա. ղազասընը ռուպ հիսէսի։

. . 16 . . 1535.— Գալաթատա Ճա. միի ճէտիտ մահալլէսինտէ Գուլյումճը սօգաղընտա թէրպէէն 7 մէթրօ արսատա շէհրի 50 ղրչ. քիրալը քեարկիր պիր պապ գուլյումճը տիւքքանընը 6 հիս. սէտէն պիր հիսէսի։

. . 4, 6, 259 . 580.— Գաբանը Ֆաֆիզ գուրպինտէ Եավուզ Արսլան մա. հալլէսինտէ Զէյրէք վէ Լէպլեպճիի սօ. գաղլարընտա պիր պապ պօղախանէ միւլ. քինին 13 հիսէսէն պիր հիսէսի։

. . 6 . . 22240.— Ֆաթիհ գուրպին. տէ Հաճի Հասան մահալլէսինտէ թէքքէ. ճատտէսինտէ թէրպէէն 4370 մէթրօ արսատա 2 գույու վէ 2 օտա վէ պիր խարապ համամ մահալի վէ պիր մա. սուրա մահլէզիզի միւթէմիլ պիր գրթա գօնագ արսասընը 9 հիսէսէն 4 հիս. սէսի։

(1) Ճիւմէլէէրին պաչլարընտա իլք հի. զաատա պուլունան բաղդամլար՝ մահկիւ. լաթան նիւմէրօլարընը, վէ իքինճի հիգ. տաքիլէր՝ գրյմէթը մուխամմէնէլերինի պիտիրմէքտէ տիրլեր։

ՊՕՍ ՄԻՐԱԳԻՒԼԷՕ

ՄԻԻՃԻԶԱԹԼԸ ԲԷԼԷՍԻՆԻ

Իչպու իլաճ՝ աղրզըն վէ պօղազըն մուհաֆազա սըհ. հէթի վէ գարաճիյէր խասթալըգլարընընն տէֆի իչիւն բէք պիրապիր օլուպ, պայըլմա, սրթմա, կէօզ ի՛թիհազը (իս. ֆիւնէթ) վէ սօղուլճան խասթալըգլարընա տա գիյատէսիյ. լէ եարար։ Քէզալիք պու իլաճ՝ տաֆիլիթթէֆիւն (ան. թիսէքթիք) օլուպ, էաքի եարա վէ ագրէպ վէ սաբրէ սօ. գուչարը վէ եանըգլար վէ ֆիթթուլա վէ էրկէնդիքլերէ գարշը բէք մուէսսիր օլտուղը կիպի, եարա նէշանէլէրինի մանվ իսէր, պասուրը տէֆ էյլեր, պաչ աղրըսընը կէչի. բիր, չէչկինլիքլերի էնտիրիր, չիպանլարընն ֆըշգըրմասընը գօլայլաթըր, նիքրիսէ գաբշը բէք եարար, այ պայընը մանթազամ պիր հալաէ պուլունարրրր, սանճը վէ իսհալը քէսէր։ Գօլէրա վէ սաբրէ կիպի իլէթը սարիյէ էնտարընտա մէգՁիւր իլաճ՝ ամ գարընընա ալընարգտա, բէք թէնտիւ. ըսաթ թութար։ Էկէր պու իլաճ մանթազամ վէ միւթէմիլ պիր սուբէթտէ գուլանրըր իսէ, ուժումէն ալաթը պէտէ. նիյէնին հիւսնիւ մուամէլէսինէ ղայէթ իլ ղայէ միւսաթտ տիր։

Շարգ իչիւն ումումի ամէնդէ Սթամպօլտա
ԺՈԳ ՕՊԵՐԼԷՆՏԵՐ.
Տէրսաատէթտէ տէբօղիթօնը
ԿԻՒԼՄԷԶԵՆ պիրատէրլէր

Սթամպօլ, Ջիչէք Բազարը, Նօ. 21։

Թաֆիլաթ՝ պէօյիւք էճզանանէլէրէն ալընը։

CAISSE GENERALE D'EPARGNE ET DE CREDIT

ԲԱՐԻԶԻՆ ՈՒՄՈՒՄԻ ԷՄՆԻՅԷԹ ՎԷ ԻԹԻՊԱՐ ՍԱՆՏՐՂԸ

ԱՆՈՆԻՄ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԷՐՄԱՅԷ 1.000 000 ՖՐԱՆԳ

116 · — ԲԱՐԻԶՏԻ ԼԱՍԱՆԱՑԻՔ ՄԷՏՏԱՆԸ · — 116

Իչպու պանգանըն մուամէլէթը՝ Ֆրանսանըն բիյանգօլը էսհամընը բէչին ագէ վէ Թագսիթէլ Ֆիւրուխթ ի՛թմէքչէն իպարէթ օլուպ, այտա 5, 10 վէ 20 ֆրանգ պարագ Թահվիլաթը մէդգիւրէէրին քեաֆֆէսինտէն ի՛թա վէ Ֆիւրուխթ իտէր։ Միւլ. թերի՝ «Ինոթ եոհ-մընը Նոտեէլլրընը ռնէտ» ախզ իտէր, վէ ԱԳԱՁԵՒ ԹԷՐՄԻԼ ԹԷԼԷՏԻՑԷ ԻԹՄԻՇ ԿԻՊԻ կէրէք չէբիկն բիյանգօլարա վէ կէրէք ֆայզզ գուբօն. լարընա հագգը օլուր։ Ա.լլէթ էլմ-ԻԽ-ԹԷՊԷրեր՝ միւՁԷրէլլէրին Թարիֆ ի՛թմէքլերի ի. գամէթկէահա գատար կէսթիրիլիր։

Գայտ օլունմագ իսթէէն՝ Սթամպօլտա Պաղչէ գաբուսընտա 4 նումէրօլը մա. հալտէ թէքմիլ Թիրքքա իչիւն վէքիլը ումումի օլան Մ. ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ՆԱՍԻԻ միւ. բաճաաթ ի՛թմէլի տիր։

Թիւրքիանընն պաչլրճա չէհրլերինտէն ամէնդէլիք ի՛թմէք վէ գայտ օլունմագ իսթէէն օլուր իսէ, ադրէր տախի Մ. Ա. ՆԱՍԻԻ միւբաճաաթ էլլէմէլի տիրլեր։

Գրուսատա ամէնդէ՝ Յովհաննէս էֆէնտի 6. Պոտուրեան տրը։

ԲՕԼ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

Եէտսէտ Գալաբրիա 80 նումէրօ

ԵՒՕՐԷ ՎԷ ԶԷՐԲԱՀԱԼԵԶԱ ՄԻԼՕԵԱԼԻԹ

ԱԼԷԱԹ ԹԻՒՃԱՌԸ

Մէգքիւր մաղազատա կէօզէ վէ ճէրբահլըղա միւթէալիգ էնվալ ա. լաթ ու էտէվաթ մէվճուտ տրը։

Էդճիմէ, եուսուչագ վէ սէրթ լասթիգտէն (գաուչուտան մամուլ մէվճատը միւթէլիֆէ, գարագ պաղլարը, էնվալ չիրինկալար, էլէքթրիգ մաքինալարը, միզան իլ հավա (պարամէթր), միզան իլ հարարէ (թէրմո. մէթր) վ. էյի ճինս կէօզիւբէրը պուլունմագտա տրը։ Էհէմմ. Մ. Բօլ Ֆոյաճեան՝ հէր նէվ սրբարըլաթ վէ թասվիրաթը յաթ իլէ իճրա վէ տէրէօճհատ իտէր։

ՊԼՕՅԻՒԲ ԷՇԵԱ ՄԱՂԱԶԱՍՍԸ

JEAN PSALTY

ՏՕՂՐՈՒ ԵՕԼՏԱ ԳՈՒԼԷ ԳԱԲՈՒՍԸՆՏԱ Ն.° 657—661—662

ԲԼՍԱՆԷՔ, ՆԷՖԱՍԷՔ, ԷՀԼԻԼՆԻՑԷՔ

Բարիզ, Ինկիլիզ վէ Ալէման մամուլաթընտան օլարագ պէօյիւք մօպիլ. եա վէ էշեա Ֆապրիգա վէ տէբօղիթ օսը.

ՔՒԻԼԻՑԷԹԼԻ ՎԷ ԶԷՆԻՏԼԻ ՀԱԶԸՐ ՄԱԼԼԱՐ

Սըբարըշաթ հէր նէ էհլմիյէթտէ օլուր իսէ օլսուն, քէմալը սիրաթ վէ իթինա իլէ իճրա օլունը։

Մ. ԺԱՆ ԲՕԱԼԹԻ՝ Բարիզ վէ Գրիւքսէլին էն ալա Ֆապրիգալարը մամու. լաթընտան օլմագ իւզրէ պու քէրրէ եէնէ պիր խայլի մօպիլա վէ էշեա կէ. թիրթմիշ տիր։

Էմիճաաի մէգքիւրէէրին բէսանէթ վէ նէֆասէթինէ միւթմէէն օլմագ իս. չիւն Մ. Բսալթիին մաղազալարընա ղիյարէթ իտիլսէ քեաֆի տիր։

ՁԷՆ.— Իչպու մուդ՝ ԲՕԱԼԹԻ ԳԻՐԱՏԷՐԼԷՐ մուդուսու ղանի ալընմա. մալը տրը։

ԳԵԱՆԴ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ

ՄԻՆԼՐՈՒՕՂ

ՄԱԼՕՂԵՐՈՒՆ ՄԵԿ ՀԱՏԻԿ ԴԵՂՈՊԻԴԷ

Իրապէս իրենց առջի թարմ գոյնին կը դարձնէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը։ Կը դադրեցուցնէ անոց թափելը։ Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացնէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Կոյնպէս Խարիզ ու Նիու Եօրք։

Պէ յօղունատա Յօղրու եօլտա Գանծիւք պիրատէրլէրին ինկիլիզ էճզա. խանէսինտէ վէ եիւքսէք գալարրրմտա էմմն Գարուանանըն ինկիլիզ մա. ղազասընտա պուլունուր։

ՍԱՐՊԱՖԻՑԷ

ԵՎՐՕՊԱ ԳՈՐՍԱՍԸ

Լօնդրա 7 Հոկտ.

Ինկիլ. էհամը Ինկ. Լիր.	100-1/16
Օմմ էհամը աչլրը	15-7/8
» » գարանը	15-7/8
» » Սէրի Ա.	25-1/4
» » » Գ	15-
» » » Ս	15-7/8
Օթման 1871	64-1/4
Օսմանը Գանգասը	09-3/4
Բուսիա իսթիգրազը	95-5/8
Մրսրը տուչ. մութահրտէ	64-3/8
» իսթիյազը	87-5/8
Տարբա Սանիէ (Մրսրը)	61-1/2
Ռուչիա իսթիգրազը	85-1/2
Մա՝ արիսթ. էսհամը 1877	-
Գամպիօ Բարիզ 5 այ վատէ	-

Բարիզ 7 Հոկտ.

Ֆրանս. էհ. 3 % Ֆր.	80-15
» » 4½ %	109-22½
Եէնի Օմմ. էհամը աչլրը	14-
» » » գարանը	14-02½
Մէտոպոլէ	
Սեռի Գ.	15-10
» Ս.	14-
Բուսիէի չրմէնաչֆէրի	56-
Օսմանը Ըէմիսի էհամը	-
Օսմ. Գանգասը	496-25
Գրէքի Լիոնէ	523-75
Գրէքի Ֆիոնսիէ	12-0-
Լիոն ագաիսնը	1242-50
Ռուէիչ ագաիսնը	1990-
Բուսիա 5 % 1877	99-
Իթալիա էհամը	94-50
Մարբ Ֆոնս. մութա հրտէ	325-
Ռուսան 5 % 1879	290-
Ֆամպիօ 5 այ վատէ	25-25

Վիէննա 7 Հոկտ.

Լօնդրա իւզերինէ գամպիօ	123-20
Բուսիէի չրմէնաբֆէրի	17-50

ԳԱԼԱԹԱ ԳՈՐՍԱՍԸ

Էհ. ումմ. թիւն ագչ. գար.	15-
Ռու սապահ աչլրը	15-05
Մրսրը մութահրտէ. գար.	70-30
Ռու սապահ աչլրը	70 30
Սեռի Ա.	25-30
» Գ.	15-05
» Գ.	15-01
Բուսիէի չրմէնաբֆէրի	55-
Ագչէ Ֆայիզի	6-
Բէօր Ղրչ.	00-
Էէվալէսիզ »	25-

ՊԱՆԴԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէքի ժէնէրալ	6-6
Ամանալ սանգասը	0-
Օսսիէթէ ժէնէրալ	5-16
Թրամվայ	2-30

ԱԳԱՁԵԼԷՐԻՆ ՖԻԾԱՔԸ

Օմմ. միրաչը 100 ղրչ.-ատան	Ղչ. Բր.
Ազչալ մէճիճիէ Ֆարգը	108-2
Տէթուանի »	98-
Գէչիք »	102-30
Գալաթադա »	102-35
Գամպէ	-
Ինկիլիզ լիրասը	110-14
Ֆրանսզգ ալթունը	87-36
Բօլ	90-15
Գրէքմիզ ալթունը	51-15
Գարպօն գայմէսի	9-25

ԻԼԱՆԱՓ

Խազինէի Խասսա Շահանէ
Ճանիպը պիսինան։

Էրզագ անպարընա ալընաճագ ըուզէնը զէլթին միւնագասարնա իչպու իյլուլը ըումինին եիկիրմի սէ. քիզինճի ճուսատա էրթէսի կիւնիւ պաչլանաճաղընտան, Թալիպ օլան. լարրն Խազինէի Խասսա Շահանէյէ միւրաճաաթ էլլէմէլերի իլան օլու. նուր։

23 Իյլուլ 301

3—3

Էվրօբաքեարի տէմիր գազմա ատէտ օն պին. պէհէր ատէտի օն տէօրթ ղրուշ։

Նուվարագ սաճ ատէտ օն պին. պէհէր ատէտի տէօրթ ղուրուշ եերմի պէշ բարա։

Զիֆթէ ըսթամբա քեաղրը թօր պէշ եիւզ. պէհէր թօրը եէթմիշ ղուրուշ։

Նիզամիյէ Իտարէսինտէ պուլու. նան ֆապրիգալար իչիւն լիւզումի օլուպ, միւպայաա օլունաճագ եիւզ պին ճէտիտ գանթար էրէկլի մա. տէն քէօմիւրինին չէրաիթը մուգար. բէրէսինէ թէվֆիգէն պէհէր ճէ. տիտ գանթարը օն իւչ ղուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ իչպու իյլուլը բումինին օթուզընը բաղար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն, վէ Թըլրինի էվ. վէլը բումինին պիրինճի սալը կիւնիւ տախի թեգարրիւր իտէն ֆիյաթը. տան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապալ օլունաճաղընտան, իթթայա թալիպ օլանլարը Լէվանտիմթը Ուումիյէ տայիրէսինէ կէմէլերի իլան օլու. նուր։

23 Իյլուլ 1885

3—1

Միւպայասընա լիւզում կէօրիւնէն ճէտիտ գրչէ իլէ 16400 քիւսուր գրչէ մրգտարը Թայզանը պիրինճի ֆօչա չէր. վիչինին նիւմունէսինին այնի օլմագ չար. թը վէ չէրանթը սահրէի մուգարրէրի իլէ պէհէր աթիգ գրչէսի 6 ղրչ. 30 բա. բատա թալիպի էօհտէսինտէ պուլուն. տուղնա վէ չէհրը ճարիի բումինին 30 ընճը բաղար էրթէսի կիւնիւ սաաթ 10ա գատար հէր գաչ բարա վէ էրթէսի սա. լը կիւնիւ տախի 100տէ 5 թէնզիլ գըը. նրը իսէ գապալ օլունուպ, անտէն սօն. րա թէնզիլ գապալ իսթիմէէճէյինէ պի. նէէն, նօգանը իլէ իթթայա թալիպ օ. լանլարը վէ տահա զիյատէ մալիմաթ ալմագ իսթէյէնլերին Էվգաֆը Հիմա. յուն մէճլիսը իտարէսինէ միւրաճաաթ էլլէմէլերի.

24 Իյլուլ 301

3—2

Գուլկար տաղը մատէնի հասրլաթընտան 52307 տիրհէմը ճէտիտ 877 քիւսուր սիմ իլէ 493 տիրհէմը ճէտիտ 988 քիւսուր ալթուն՝ կէչէճէք Թըրինը էվվէլին Ցիւն. ճիւ բէնճէնպիհ կիւնիւ նիհայէթ սաաթ 9ա գատար պիմիւզայէտ ֆիրուխթ օ. լունաճաղը հիհէթլէ, Թալիպ օլանլարը եէվմս մէգքիւրէտ տէրգիթօ վէ միթէ. պէր քէֆիլլէրիյէ Օրման վէ Մէտարին մէհիսինէ միւրաճաաթ էլլէմէլերի իխ. թար օլունուր։

25 Իյլուլ 301

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՃՈՒՆ

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումու. մյէ իտարէսի մահիլիթ չիպէսինտէ պէհէր կիւն միւգայէէրի իճրա օլունմագտա օլան աֆիլլզղիր մահիլիթը մուայէն օլան 4 հաֆթա միւտէթը իլանընտան 2նճի հաֆթասը օլան իչ. պու 1301 սէնէսի Իյլուլընդն 23նճի բա. զար էրթէսի կիւնիւտէն իթիպարէն պիր հաֆթա գարթընտա թա. լիպ օլանլարը գրյմէթը մուխամմէնէ. սինին էօչրինէ միւսավի թէէմին ազէ. սիյլէ պէրապէր իտարէի մէգքիւրէյէ միւրաճաաթ իթմէլերի լազըմ կէլիպ, պէ. տէլը մուտճճէլէյէ մահճուպէն սուրէթ վէ սէրկի գապալ օլունմայաճաղը 2նճի սէֆա օլարագ իլան օլունուր։

. . 52 . . 12000.— (1) Զէնպէրլի թաչտա Աթիգ Ալի բաչա մահալլէսինտէ Պայազիտ ճատտէսինտէ թէրպէէն 28 մէթրօ արսատա ֆէվգինտէ պիր օտա վէ թահքընտա պօտրումը միւթէմիլ քեար. կիր վէ չէհրի 100 ղրչ. քիրալը պիր պապ պէրպէր տիւքքանըն միլէք մա կէտիք պիր թիւնիւ։

. . 61 . . 8000.— Իւսկիւտարտա Աշ. ճը Քաղը մահալլէսինտէ Պալճը եօղու. լընտա թէրպէէն 76 մէթրօ արսատա 5 օտա 2 սուֆա վէ պիր գույու վէ 70 մէթրօ պաղչէյի միւթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլ։

. . 7 . . 8000.— Ֆրնտրգլրտա Մօլ. լա Զէլէպի մահալլէսինտէ Ճանֆէտա օսգաղընտա թէրպէէն 100 մէթրօ ար. սատա 5 օտա վէ պիր սուֆա վէ պիր գույու վէ 13 մէթրօ պաղչէյի միւթէմիլ ախչապ պիր պապ մէնզիլին նըսֆ հիս. սէսի մահկիւլտէն վէ նըսֆը տիկէրի տա. խի հիսէտտրը րիզասը իլէ հիսէի մահ. կիւլէ իլէ պէրատէր ֆիրուխթ օլընճաղը։

. . 18 . . 5750.— Թօքգարատտա Քիւրքճի պաշը մահալլէսինտէ Քէմիրլի Գրուն սօգաղընտա թէրպէէն 60 մէթրօ արսատա 3 օտա վէ պիր սուֆա վէ 5004 մէթրօ վէ տէրուճինտէ պիր օտայը միւ. թէմիլ պիր գրթա պօսթան կէտիկէնին 120 սէհիմ իթիպարը իլէ 50 սէհիմ հիս. սէսի։

. . 10 . . 7500.— Իւսկիւտարտա Թէնպէլ հաճի Մէհ